Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ оқшоми

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети ва халқ депутатлари шаҳар Советининг органи

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган. | № 216 (6.705) | 1988 йил 20 сентябрь, сешанба | Баҳоси 3 тийин

ТОНГГИ ГАЗЕТАЛАРДА

⊙ «Ер ости бойликлари чексиз эмас» — «Правда» газетасининг бугунги бош мақоласи ана шундай номланади. Мақолада минерал хом ашёлардан комплекс фойдаланиш зарурлиги ҳақида фикр юритилади.

⊙ Бошланғич партия ташкилотларида ҳисобот-сайлов йиғилишлари бошланди. Энг муҳими ана шу йиғилишларда қайта қуриш жараёнини қандай қилиб жадаллаштириш ҳақида рўй-рост, ошкора суҳбат олиб боришдан иборат «Правда» газетасининг иккинчи саҳифасида берилган «Тормозланишни енга бориб» сарлавҳали мақолада Татаристон бошланғич партия ташкилотларида ҳисобот-сайлов йиғилишлари қандай ўтаётганлиги ҳақида ҳикоя қилинади.

⊙ «Коммуна сабоқлари» — газетанинг 26 Боку комиссари вафотининг 70 йиллигига бағишланган мақоласи ана шундай номланган.

⊙ «Правда» газетасининг учинчи саҳифасида берилган публицист Полина Соловейнинг «Кўп камбағал оила» сарлавҳали мақоласида кўп фарзандли оилалар олдида турган қийинчиликлар ҳақида ҳикоя қилинади.

⊙ «Волгани бой бериш — ҳаётни бой бериш» — «Известия» газетасининг иккинчи саҳифасида ана шундай сарлавҳа остида Волга ҳавзаси экологияси институтининг директори, биология фанлари доктори Станислав Коновалов билан суҳбат берилган.

⊙ Газетанинг учинчи саҳифасида берилган «Рақобатдан ташқарида» сарлавҳали мақолада кооперациянинг истиқболи ҳақида фикр юритилади.

Сўнгги соатда

ТАСС ХАБАРЛАРИ ВА МАРКАЗИЙ МАТБУОТ САҲИФАЛАРИДАН

⊙ **ВАШИНГТОН.** Бу ерда «СССР — қайта қуриш ва ошкоралик» деган мавзуда совет китоб виставкаси очилди. СССР Нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари давлат комитетининг раиси М. Ф. Ненашев виставка очилишида сўзга чиқиб, КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачевнинг виставка томошабинларига мурожаатномасини ўқиб эшиттирди.

Вашингтоннинг қоқ марказидаги Мартин Лютер Кинг номли кутубхонада очилган виставка 1985 йилда Женевада имзоланган Совет-Америка ўзаро айирбошлаш битимига мувофиқ ўтказилмоқда. Виставкани СССР Нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари давлат комитети АҚШ ахборот агентлиги [ЮСИА] ёрдамида уюштирди. Томошабинлар минглаб совет илмий ва бадиий китоблари билан танишдилар, ТАССнинг «Москва — СССР пойтахти» фотовиставкасини кўздан кечирдилар.

Виставка Вашингтондан кейин Бостон ва Лос-Анжелес шаҳарларида ўтказилади.

⊙ ТОКИО. Япониянинг 16 сентябрь куни Танегасима космодромидан учирилган «Сакура — 3 В» алоқа йўлдоши махсус машқ ракета двигатели ёрдамида 36.000 километр баландликда экватор устидан ер атрофи доира орбитасига ўтказилди. Космик фазони ўзлаштириш бошқармасининг мутахассислари шу тариқа учишнинг энг масъулиятли босқичи тугалланди, деб ҳисобламоқдалар.

Бир ой давомида йўлдошнинг жойлашиши ўзгартирилади — у ўша баландликда Янги Гвинея оролининг ғарбий қисми устидаги шарқий узунликдаги 136 градусга мос келадиган нуқтадаги геостацион орбитани эгаллайди.

⊙ **РАНГУН.** Бирма пойтахтининг барча асосий кўчалари қулаган дарахтлар, бетон қувурлар ва темир деворлардан қурилган баррикадалар қуршовида қолди. Оппозиция ҳокимиятни қўлга олган мудофаа министри генерал Со Маунг бошчилигидаги ҳарбийларнинг барча корхоналар ва давлат муассасаларида дарҳол иш бошлаш тўғрисидаги талабига ана шундай жавоб қайтарди.

Юк машиналарига тушган армия соқчилари радиокарнайлар орқали аҳолига мурожаат қилиб, уларни йўллардаги тўсиқларни олиб ташлашга кўндиришга уринмоқдалар. Уларнинг уринишлари автомат милтиқлардан осмонга отилган ўқ садолари билан мустаҳкамланди.

⊙ ЖАКАРТА. Индонезия президенти Сухарто июль ойининг охирида Богорада бўлиб ўтган Кампучияга бағишланган «ғайри-расмий учрашув»нинг тарихий аҳамиятини таъкидлади ва учрашув Кампучия муаммосини ҳар томонлама ҳал этиш йўлини бошлаб беради, деб умид билдирди. Давлат бошлиғи, деб хабар беради «Компас» газетаси, Италиянинг Индонезиядаги элчисининг ишонч ёрлиқларини топшириш маросимида сўзга чиқиб, Жануби-Шарқий Осиёдаги барча давлатлар ўртасида тинчлик ва ҳамкорликни мустаҳкамлашга кўмаклашиш Индонезия ташқи сиёсатининг энг муҳим вазифаларидан бири эканлигини айтди.

⊙ **ГАВАНА.** Доминикана Республикаси ҳукумати Гаитида ҳарбий тўнтариш натижасида ағдариб ташланган генерал Анри Намфига сиёсий бошпана берди. Лотин Америкасидаги бу мамлакат ҳукуматининг вакили Санто-Домингода журналистларга шу ҳақда маълум қилди. У ерга Намфи билан бирга Гаити пойтахти ҳокими диктатор Жан-Кло Дювальенинг ўтмишдаги сафдошларидан бири Франк Ромэн ҳам келди. Ҳарбий тўнтариш натижасида ҳокимиятни қўлга олган генерал Проспер Авриль ўз вақтида ағдарилган диктатор Дювальенинг шахсий қўриқчиси бўлган эди. У айни вақтда телевидение орқали сўзга чиқиб, «инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилишга», «миллий яраш йўлида мулоқот» бошлашга ваъда берди.

⊙ ПАРИЖ. Француз коммунистлари ҳукуматнинг ҳар қандай ижобий ташаббусларини қўллаб-қувватлаш ва унинг меҳнаткашлар манфаатларига зид бўлган ҳаракатларига қарши курашиш ниятидадирлар. «Европа — 1» радиостанциясининг эшиттиришида сўзга чиққан ФКП Бош секретари Жорж Марше шу ҳақда гапирди. У яқинда мамлакатда бўлиб ўтган президент сайлови ва миллат мажлисига сайловдан сўнг сўл кучлар сиёсатини ўтказиш имконияти мавжуд эди, лекин социалистик партия центрист доиралар билан ҳамкорлик қилишни афзал кўрди, деб таъкидлади. ФКП раҳбари шу сабабли коммунистлар янги ҳукуматга кирмай қолганликларини айтди. Шу билан бирга у Франция Коммунистик партияси ҳокимиятнинг маҳаллий органларида, жумладан келгуси йил баҳорда муниципал сайловда социалистлар билан ҳамкорликни давом эттиришга тайёр эканлигини айтди

ЗАМОНДОШИМИЗ

НУР ТАРАТУВЧИЛАР

Бугунги кунимизни электр нурисиз ҳеч тасаввур этиб бўладими? Асло. Фараз қилинг, уйда бир кун чироқ бўлмади. Уйдаги қоронғулик кишининг кўнглига, ичига ҳам ўтади. Гўё бутун олам зимистон. Ярим кечагача кишининг уйқуси келмайди, мўлжаллаб қўйган ишларини қилолмайди. Мўлжаллагани не, ўтириб ҳордиқ ололмайди, туриб эркин юролмайди. Ҳатто милтиллаб ёнаётган шам ҳам кўнгилга тасалли беролмайди. Ўша куни одам истаса газета ўқиб, истаса телевизор кўролмайди. Оламда бўлаётган янгиликлардан узилиб қолгандек ҳис этади ўзини.

Зимистон хонада нима қилишни билмай хаёл суриб ўтирганингизда бирдан ёниб қолсачи? Уй ичи болалар қийқириғига тўлади, хурсандликдан ўзингиз ҳам чапак чалиб юборасиз. Дарров телевизор қўясиз. Хонадонингиз яна файзга тўлади. Бояги тушкунликларни бир зумда унутасиз. Буларнинг ҳаммаси электр нури шарофатидан.

Ҳар оқшом электр нури бизнинг оромимизга, дилхушлигимизга ҳамроҳ бўлади. Лекин шу пайтда туни тонгга улаб хонадонимизга чароғонлик бахш этаётган кишиларни, уларнинг меҳнатини кўп ҳам ўйламаймиз. Ярим соатга ўчиб қолсагина эслаймиз.

Электрчилик касби мураккаб. Уни ҳамма ҳам эплаб кетавермайди, ўзига яраша сирлари, ташвишлари бор. Шу соҳа вакиллари айтганидек «манфий», «мусбат»лари бор, симни симга улаган билан киши электрчи бўлиб қолмайди.

«Ташэлектросеть»нинг «Октябрь» подстанциясида ўз касбини ардоқлаб келаётганлар кўплаб топилади. Улар орасида мастер Асқар Вакилов, электр-слесарлар А. Раҳимбердиев ва К. Маткаримов каби фидойилар ҳам бор. Бу илғорлар ҳамшаҳарларимизга хизмат кўрсатишда коллективда доим биринчилар қаторида тилга олинишади. Улкан блокларни назорат қилиб боришнинг ўзи бўлмайди. Бунинг учун етук тажриба, профессионал билим, эҳтиёткорлик даркор. Ушбу талаблар эса мастер ва ёрдамчиларда мужассам. Уларнинг касби оддий, лекин шарафли — нур таратувчи. Ёшу қарининг йўлини, кўнглини чароғон этувчи замондошларимиз.

Р. МУҲАМЕДОВ.

⊙ СУРАТДА: мастер (ўртада) А. Вакилов, электр-слесарлар (чапда) А. Раҳимбердиев ва К. Маткаримов.

Т. Каримов фотолари.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ: ҲИСОБОТ ВА САЙЛОВЛАР

XIX

Етакчи бўлиш ҳуқуқи

Ҳамза райони корхоналари ва муассасалари бошланғич партия ташкилотларида ҳисобот-сайлов йиғилишлари давом этмоқда. Уларда коммунистлар ҳисобот даврида қилинган ишларни таҳлил этиб, олдинда турган ишларни муҳокама қилиш билан бир қаторда ўз етакчиларини ҳам танламоқдалар. Бу гал XIX Бутуниттифоқ партия конференцияси талаблари асосида партия группаси ташкилотчилари, цех партия ташкилоти секретарлари, партбюро ва партком аъзоларини сайлашга ҳам алоҳида талаблар қўйилган. Район партия комитети ташкилий бўлими мудири В. В. Личев билан суҳбат мавзуси ҳам шу ҳақда — коммунистлар етакчиси бўлиш ҳуқуқи тўғрисидадир.

— Виктор Викторович, коммунистлар кимларга ишонч билдирмоқдалар?

— Ҳамма даражадаги сайловлар номзодларнинг кенг муҳокама қилиниши, беллашувни таъминлайдиган ва натижада ишга ҳақиқатан ҳам берилган, шубҳасиз обрўга эга бўлган ва қайта қуриш сиёсатини ўтказа оладиган, талантли, муносиб кишилар сайланишини таъминлайдиган демократик вазиятда ўтиши керак. XIX Бутуниттифоқ партия конференциясида қўйилган бу талаб район партия ташкилотларидаги ҳисобот-сайловлар руҳини белгилаб бермоқда. Буни партия группаларида ниҳоясига етган ҳисобот-сайлов йиғилишлари ҳам кўрсатиб турибди. 529 та партия группаси ташкилотчиларининг ҳар тўрттасидан биттаси алмаштирилди. Уларнинг аксарият кўпчилиги — 486 та группада ташкилотчилар икки ёки ундан кўп номзоддан сайландилар. 7 та партия группасининг ҳисобот давридаги фаолияти қониқарсиз деб топилди.

— Буни партия группалари фаолиятига берилган холисона баҳо деса бўладими?

— Йўқ, албатта. Ҳали ҳам ўзлари ишонч билдириб, партия группалари ташкилотчилигига сайлаган ўртоқларнинг пассивлиги, фаолиятсизлиги билан муроса қилиб келаётган коммунистлар оз эмас. Аммо, ўтган йилги ҳисобот-сайлов йиғилишлари даврида ҳар бир қониқарсиз баҳо фавқулодда ҳодиса деб баҳоланганлигини ҳисобга олсак, партия аъзоларининг принципиалликлари орта бошлаганлигини таъкидлаш лозим. Буни айниқса В. П. Чкалов номли авиация, «Подъёмник», ишлаб-чиқариш бирлашмалари, қоғоз фабрикаси партия ташкилотлари мисолида кўриш мумкин. Коммунистлар ўз етакчиларининг ишига салбий баҳо бериш билан чегараланиб қолмадилар. Бу етти партия группаси ташкилотчисидан бештасининг қониқарсиз ишлаганлиги кўрсатилди.

Цех партия ташкилотлари секретарларининг ҳисобот давридаги ишларига ҳам ана шундай принципиал баҳо берилмоқда. Масалан, фаолиятлари қониқарсиз баҳоланган «Ташсельмаш» заводи 3-цехи коммунистларининг етакчиси Х. Ҳошимовга йиғилишда партиявий жазо берилди. Унинг ўрнига бошқа коммунист сайланди. «Ташэлектромаш» заводининг 2-цехида ҳам коммунистлар цех партия ташкилоти секретарининг фаолиятсизлигини жазолаш лозим деб топдилар. Умуман ҳозиргача учта цех партия ташкилоти секретарининг ҳисобот давридаги иши қониқарсиз, деб топилди.

— Ҳисобот-сайлов йиғилишларида коммунистлар томонидан билдирилаётган танқидий фикр-мулоҳазалар ҳақида ҳам гапириб берсангиз.

— Шу кунгача 234 цех партия ташкилотларида ҳам ҳисобот-сайлов йиғилишлари бўлиб ўтди. Уларда 1500 нафарга яқин ёки ҳисобда турган ҳар уч коммунистдан бири сўзга чиқди. Бу йил ҳисобот-сайлов йиғилишлари очиқ ўтказилаётганлиги, уларда партиясизлар ҳам иштирок этаётганликларини таъкидлаш керак. Бу партиясизлардан 550 киши ҳам ҳисобот-сайлов йиғилишларида сўзга чиқди.

Коммунистлар ҳам, партиясизлар ҳам йиғилишларда экономика самарадорлигини ошириш, социал соҳани ривожлантириш, партия ташкилотлари жанговарлигини ошириш билан боғлиқ муаммоларни ўртага ташламоқдалар. Партия группалари ва цех партия ташкилотларида бўлиб ўтган ҳисобот-сайлов йиғилишлари давомида 3500 дан кўпроқ танқидий фикр билдирилди. Шу вақтгача улардан 1540 таси бўйича чора кўрилди.

Район партия комитети ҳузурида ҳисобот-сайлов йиғилишларида билдирилган танқидий фикрлар ва мулоҳазаларни умумлаштириб, ижросини назорат қилиш бўйича махсус штаб тузилган. Унинг аъзолари жойларда ҳал қилинадиган масалалар бўйича зарур чоралар кўрадилар. Агар танқидий фикр-мулоҳазалар шаҳар, область, республика ташкилотларига таалуқли бўлса бу ташкилотларга тегишли чоралар кўриш юзасидан мурожаат қилинади.

— Ҳисобот-сайлов кампанияси давомида юқори партия органларига, партия конференцияларига делегатликка сайлаш бўйича номзодлар ҳам кўрсатиляптими?

— Ҳа, ҳозирги пайтда қуйи партия бўғинларида кўрсатилган номзодларни муҳокама қилиш учун бошланғич партия ташкилотларида комиссиялар тузиляпти. Бу комиссияларнинг аъзолари ҳар бир кўрсатилган номзодни кўриб чиқяптилар. Шундан кейин улар бу номзодларни бошланғич партия ташкилотларида бўладиган ҳисобот-сайловларда яширин овоз бериш бюллетенига киритиш юзасидан ўз таклифларини айтадилар. Умуман, юқори партия органларига ва партия конференцияларига номзодлар сайлаш масаласи бошланғич партия ташкилотларидаги ҳисобот-сайлов йиғилишларида ҳал этилади.

Суҳбатни
А. НОСИРОВА ёзиб олди.

Шаҳар—қишлоққа

Дастурхон неъмати

Пойтахт областининг Калинин районидаги «Текстильщик» совхозининг далаларида ҳозир ҳам иш қизғин. Хўжалик деҳқонларининг пешона тери эвазига етиштирган сабзавот ва мева ҳосилини йиғиштириб олишларида Тошкент тўқимачилик комбинатининг ишчи-хизматчилари уларга яқиндан ёрдам бермоқдалар. Улар икки ойдирки, даладаги маккажўхори, картошка, пиёз ва помидор каби ноз-неъматларни йиғиштириб, шаҳарликларга кетма-кет етказиб беришаяпти. Тўқимачилар ишлаётган сабзавот даласи Насриддин Абдураззоқов етакчилик қилаётган бригадага қарашли.

— Шунга қўшимча яна 50 тонна карам, уч тонна сабзи ва тўрт тонна помидор териб жўнатишни мўлжаллаяпмиз, дейди бригада бошлиғи Н. Абдураззоқов. — Хўжалигимизда етиштирилган маҳсулотни саранжомлаб олишда 53 кишидан иборат ҳашарчилар коллективи яқиндан ёрдам беряпти. Шунинг учун ҳам ҳозир тўқимачилик комбинатидан ташқари Фрунзе район улгуржи-чакана савдо идорасига қарашли мева-сабзавот дўконларига кўплаб маҳсулот етказиб беришга муваффақ бўляпмиз.

Ҳашарчилар ўртасида уюштирилган ўзаро мусобақада Дилфуза Муҳиддинова, Мақсуд Мажидов, Зарина Соколова, Гулшод Бакиева ва Одилжон Маҳмудовлар ғолиблик қилишаяпти. Улар кунлик нормаларини 1,5—2 ҳиссадан адо этиб, барчага намуна бўлмоқдалар.

«Текстильщик» совхозининг боғ ва пайкалларида ҳали ҳосил мўл. Сабзавоткор ва боғбонлар билан ёнма-ён меҳнат қилаётган тўқимачи-ҳашарчилар комбинат ишчиларинигина эмас, балки ҳамшаҳарларимизнинг дастурхони тўкин бўлишига ўз ҳиссасини қўшмоқдалар.

Ф. ҲУСАНОВА.

Ечимини кутаётган муаммо

Тажрибали педагог Малоҳат Абдуллаевна Исматуллаева директорлик қилаётган 46-ҳунар-техника билим юртида янги ўқув йилида бир қанча янгиликлар жорий этила бошланди. Ўқувчилар сони ўтган йилга нисбатан 100 нафарга ортиб, уларнинг умумий сони 620 кишига етди.

Билим ва ҳунар масканида фақат қизлар ўқитилиб, «Малика» трикотаж ишлаб чиқариш бирлашмаси учун малакали кадрлар етиштириб бериладиган бўлди. Ўқув даргоҳи тикувчи моторист мутахассислиги бўйича мутахассис касб эгалари тайёрлашга ихтисослаштирилди. Таълим-тарбия сифатини яхшилаш, ўқувчиларнинг ҳунар сирларини чуқуррок ўрганишларига кенг шароит яратиб бериш учун бу ерда тикиш-бичиш хоналари, физика, химия кабинетлари, ҳисоблаш маркази энг янги техник воситалар, турли зарурий аппаратуралар билан жиҳозланди.

Билим юрти қошида ташкил этилган «Золотинка» кооперативида ўқувчи қизлар кўплаб янги моделларда кийим-кечак тикишади ва «Золотинка» магазинига сотувга чиқаришади. Кооператив барча умидларини тўлиқ оқламоқда.

— Билим юртимиз Тошкентдаги намунали ўқув даргоҳларидан бири бўлишига қарамасдан, унда йиғилиб қолган бир қанча муаммолар ҳам бор, — дейди ўқитувчи А. Ермакова. — Булардан бири битирувчиларнинг корхонада ишлаб кетиш муаммоси. Ўқувчи қизларимиз «Малика»га ишга ўтганларидан сўнг кўпинча қийналиб қолишмоқда. Бунинг бир сабаби — фабрикадаги ва ўқув юртидаги тикув машиналарининг маркалари бир-бирига тўғри келмаслигида бўлса, иккинчиси қизларнинг «Малика»нинг шу иш жараёнига ўрганиб кета олмаётганидир. Агар бирлашма маъмурияти қизларимиз учун алоҳида ўқув цехи очиб бериб, энг тажрибали устоз-ишчиларга бириктиб қўйишса, уларда тезроқ меҳнат кўникмаси ҳосил бўлишига яхши шароит яратилган бўларди.

А. САЪДУЛЛАЕВ.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИГА САЙЛОВЛАР БЎЙИЧА ОКРУГ САЙЛОВ КОМИССИЯСИНИНГ

АХБОРОТИ

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонига мувофиқ 1988 йил 18 сентябрь, якшанба куни 33-Университет сайлов округи бўйича Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатлигига сайловлар бўлиб ўтди.

Овоз беришда 10218 сайловчи ёки жами сайловчиларнинг 99,91 проценти иштирок этди.

Депутатликка номзод учун 10206 сайловчи ёки овоз беришда иштирок этганларнинг 99,88 проценти овоз берди.

Шундай қилиб, 33-Университет сайлов округидан 1945 йилда туғилган, КПСС аъзоси, В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат университетининг ректори Шавкат Орифжонович Алимов Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати этиб сайланди.

Об-ҳаво ва саломатлик

20 сентябрдан 25 сентябргача

Ўзбекистон ССР Гидрометеорология марказининг маълумотларига кўра шу ҳафтанинг бошларида Тошкентда ва пойтахт областида кам булутли, қуруқ об-ҳаво сақланиб туради. Ҳарорат кечаси 10—15, кундузи 27 — 32 даража бўлади. Ҳафтанинг иккинчи ярмида об-ҳаво ўзгаради. Осмонда булут кўпайиб, айрим жойларда шамол тезлиги секундига 15—20 метрга етиши, қисқа муддатли ёмғир ёғиб ўтиши кутилади. Шу кунларда ҳаво ҳарорати бир мунча пасайиши мумкин.

Ҳафтанинг ўртача ҳарорати кўп йиллик нормага яқин бўлиши кутилади.

Н. А. Семашко номидаги курортология ва физиотерапия илмий-тадқиқот институти медик, об-ҳаво маълумотлари ва метеопрофилактика маркази мутахассисларининг фикрига кўра ҳафта бошланишидаги об-ҳаво шароитлари аксарият об-ҳаво ўзгаришларига таъсирчан беморларда нохуш реакциялар келтириб чиқармайди. Ҳафтанинг иккинчи ярмида об-ҳавонинг ўзгариши ва асосий об-ҳаво элементлари аҳамиятининг эҳтимол тебранишлари ўпка-нафас олиш системаси, юрак, қон босими хасталиклари, бош мия қон томирлари ва яллиғланиши, бўғинлар ва периферик асаб системаси хасталиклари бўлган беморларнинг кайфиятига таъсир этиши мумкин.

Профилактика мақсадида ҳафтанинг ноқулай кунлари ана шу группадаги беморлар қон босимини назорат қилиб туришлари лозим. Зарур ҳолларда врачлар тавсияси билан дори-дармонларни истеъмол қилиш мумкин.

Таянч-ҳаракат аппарати хасталиклари бўлган беморлар оғриқни қолдирувчи препаратларни қабул қилишлари зарур.

Ҳафтанинг ҳаво очиқ кунлари об-ҳаво ўзгаришларига таъсирчан кишиларга чиниқиш процедураларини давом эттириш тавсия қилинади. Даволаш-физкультура комплексини катта ҳажмдаги нафас олиш машқлари билан қўшиб олиб бориш ниҳоятда фойдалидир.

Ҳассос шоирга бағишлаб

Республика Давлат болалар кутубхонасининг ўқув залида очилган тематик кўргазма ўзбек совет шоири Усмон Носир туғилган кунининг 75 йиллигига бағишланади. Унга шоирнинг оқланганидан сўнг пойтахтдаги китоб нашриётларида чоп этилган асарлари, ранг-баранг фотосуратлар, автор қўлёзмаларидан фотонусхалар, газета ва журналларда Усмон Носир тўғрисида ёритилган мақолалар қўйилган.

— Кейинги вақтда яловбардор шоир ижодига бўлган қизиқиш кучайиб бормоқда,— дейди кутубхона методик бўлимининг сектор мудири Ойгул Раимова. — Ўқитувчилар бир вақтлар шоирнинг ман қилинган шеърлари, достонлари, таржималарига ҳурмат билан қарашаётир. Юқори синф ўқувчилари дарсдан сўнг бўладиган машғулотларда бот-бот Усмон Носирнинг ўзига хос ижодига мурожаат қилишиб, ёзма ишлар бажаришмоқда, шоирнинг шеърларини ёд олишаяпти. Бу шуни кўрсатмоқдаки, шеърпарвар халқнинг оташин фарзанди хотираси бир умр ўчмайди. Йиллар ўтган сари унинг янгроқ товуши баралла жаранглайверади.

Кутубхона коллективи шаҳримиздаги 17, 50, 64, 142, 145-мактабларга ҳамда Успенский номли республика музыка мактаби талабаларига хизмат кўрсатади. Бу ўқув даргоҳларида шоир таваллудининг шонли санаси муносабати билан ўтказилаётган тантаналарда мактабларнинг ўқувчилари кутубхона фондида сақланаётган Усмон Носирнинг поэтик асарларидан фойдаланишмоқда.

Кутубхона бугунги кунда область болалар кутубхоналари учун методик марказ бўлиб, уларга тегишли амалий ёрдамни ўз вақтида кўрсатиб бормоқда. 200000 китоб фондига эга бўлган пойтахтимиздаги энг йирик билимлар хазинаси ўзининг 20 мингдан ортиқ китобхонига эгадир.

И.УСМОНОВ.

«Металлобитремонт» ишлаб чиқариш бирлашмасининг кўпгина илғор ишчилари ўз зиммаларига юклатилган топшириқларни сидқидилдан, аъло сифатли қилиб адо этишяпти. Улар ўз завқли меҳнатларидан мамнундирлар. Шу кунларда топшириқларни 130 процентдан адо этмоқдалар.

СУРАТДА: бир группа илғор ишчилар.

Қишлоқ аҳлига мададкормиз

Машинасозлар аҳди

«Ташсельмаш» заводи конвейерлардан ҳозир турли маркадаги «зангори кема»лар тушириб олинаяпти. Бу корхона пахта териш машиналари ишлаб чиқаришга ихтисослашган ягона заводдир. Унинг маҳсулоти фақат мамлакатимизда эмас, балки чет элларда ҳам яхши маълум. Корхона Европа, Осиё ва Африканинг кўпгина мамлакатларига пахта териш комбайнларини жўнатади. Буюртмаларни ўз вақтида бажаришни ташсельмашликлар энг муҳим вазифа ҳисоблашади.

Шунингдек буюртмачиларга юборилаётган эҳтиёт қисмлар кўлами ҳам ортиб бормоқда. Уларнинг сифатига бўлаётган талаб ҳам алоҳида аҳамият касб этаяпти. Бу ердаги механика-терма гальваник цехида агрегатнинг муҳим ва мураккаб қисмларидан бири—шпинделлар тайёрланади. Цехда 251 ишчи меҳнат қилади. Бу коллективга Илья Ефимович Колтун раҳбарлик қилмоқда. Биз ундан тайёрланаётган шпинделлар сифатини яхшилаш борасидаги ишлар ва режалар ҳақида сўзлаб беришни илтимос қилдик.

— «Ташсельмаш» заводида ишлаб чиқарилаётган пахта териш машиналари конструкциясини такомиллаштириш бўйича амалга оширилган ишлар амалда унинг мустаҳкам эмаслиги ҳақидаги масаласини кун тартибидан чиқариб ташлади. Уларни пахта йиғим-терими мавсумидаги пахтакорнинг энг ишончли ёрдамчисига айлантирди. Кейинги йиллар мобайнида ялпи ишлаб чиқарилаётган машиналар конструкциясига, уларнинг мустаҳкамлигини оширишга, техник-иқтисодий кўрсаткичларини яхшилашга қаратилган 20 дан ортиқ ўзгариш киритилди.

Сўнгги йилларда айниқса пахта териш машиналаримиз ишчи аппаратларининг асосий детали бўлган шпинделлар ишлаб чиқаришни кенгайтириш, уларнинг сифатини яхшилаш бўйича анча ишлар қилинди. Илгари шпинделлар пахта териш машиналари барабанлари тайёрланадиган 15-цехда ишлаб чиқарилардн. Бундан бир неча ўн йиллар илгари пахта териш машиналари ишлаб чиқарилишининг ортиши муносабати билан шпинделлар ишлаб чиқарадиган махсус цех ташкил этиш зарурияти туғилди. Шундай қилиб, 1971 йилда шпинделлар ишлаб чиқаришга мослаштирилган 14-цех ишга туширилди. Ҳозир бу цех ишлаб чиқариш маданияти ва механизациялаш даражаси бўйича фақат заводда эмас, тармоқда ҳам энг яхши ҳисобланади.

Маълумки, шпиндель пахта териш машинасининг энг мураккаб деталларидан биридир. Уни ишлаб чиқариш билан фақат «Ташсельмаш» заводи шуғулланади. Иттифоқда ва ҳатто чет элда бундай деталь тайёрлайдиган биронта ҳам корхона йўқ. Бундан ташқари бу деталнн тайёрлаш кўп меҳнат талаб этади. Цех ташкил этилганидан кейин «Технолог» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси билан ҳамкорликда эски технология билан бир қаторда шпинделларни ишлашнинг янги технологияси яратила бошланди. Шундай қилиб, шпиндель фрезерлашнинг тезкор усули жорий этилди. Натижада бу операцияда меҳнат унумдорлиги қарийб уч баробар ўсди. Илгари эски асбобда сменада 110—150 та шпинделга ишлов берилган бўлса, янги технология бўйича бу кўрсаткич 350—400 тага етди. Ҳозир йилига 3 миллион 200 мингта шпинделлар тайёрланади. Бу операцияни амалга ошириш учун «Технолог» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасида ярим автоматик махсус станоклар тайёрланди.

Ҳозир станоклар янгиланиб бўлинди. Янги станокларда шпинделларга ишлов бериш сифати яхшиланди. Бундан ташқари бу станоклар шовқини ҳам кам.

Шпинделларни ялпи ишлаб чиқариш кўпайтирилгандан ташқари, 1976 йилдан бошлаб цех таркибли шпинделларни ишлаб чиқаришни бошлади. Бу шпинделларнинг эскисидан қандай афзалликлари бор! Бу қишлоқ хўжалиги ва механизатор учун қулай. Эски шпинделларни кун мобайнида механизаторлар камида 8—9 марта ювишарди. Янги шпинделларни эса 2—3 марта ювиш кифоя. Ўн иккинчи беш йилликнинг ўтган даври цехда ишлаб чиқаришни интенсивлаш бўйича бир қатор ишлар амалга оширилди. Жумладан, ҳозир металл қириндиларни йиғиш пневматик усулда бажарилаяпти. Натижада ушбу операцияни бажариш 60—70 процент енгиллашмоқда. Шпинделларга иссиқлик билан ишлов бериш участкасида детални узлуксиз тоблаш бўйича ярим автоматик станоклар жорий этилганди. Янги техника меҳнат унумдорлигини икки баравар оширди ва ишлаб чиқариш маданиятини бир мунча юксалтирди. Цех коллективи Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси қарорларидан келиб чиқиб, ўн иккинчи беш йилликда ишлаб чиқаришни механизациялаш ва автоматлаштириш бўйича ишларни кенг миқёсда амалга оширишни асосий мақсад қилиб қўйди.

Айни кунларда цех коллективи ўн иккинчи беш йилликнинг учинчи йилини муваффақиятли якунлаш мақсадида социалистик мусобақани кенг қулоч ёйдириб меҳнат қилмоқда. Бу мусобақада Ҳамза район Совети депутати В. Шумицкий, В. Колуова, О. Карповалар бошчилик қилаётган бригадалар пешқадамлик қилишаяпти.

Д. ОБЛАЕВ.

Спорт товарлари ва кўн-галантерея буюмлари ишлаб чиқариш бирлашмасида Сожида Очилова номини ҳурмат билан тилга олишади. У ёшларнинг мураббийси ҳисобланади. У кўпгина ёшларга касби сирларини ўргатди. Ҳозир шогирдлари меҳнатда бошқаларга намуна бўлишяпти.

СУРАТДА: С. Очилова.

М. Назаров фотоси.

БИЛИБ ҚЎЙКИ, СЕНИ ВАТАН КУТАДИ № 9 (63)

Амакимни излаб

(Ҳоки номаълум солдат Нурмамат Эшонқулов хотирасига)

Уйимизнинг тўрида неча йиллардан бери бир портрет осиғлиқ турибди. Унинг тарихи суронли йиллар билан боғлиқ. Ғалаба байрами кунлари дадам портрет атрофини гуллар билан безардилар. Кўзларида эса ҳалқаланган ёш томчиларини кўрардим.

Кунларнинг бирида дадам расм ҳақида сўзлаб бердилар. Айниқса байрамлар арафасида шу ҳикоя кўз олдимдан ҳеч кетмайди. Мен ҳам ўша портретни гуллар билан ўрайман, дадамларнинг васиятларидан бирини бажо келтиргандек бўламан.

«Қизим, расмда кулимсираб турган бу йигит сенинг амакинг Нурмамат Эшонқулов бўлади, —дегандилар ўшанда.—Оилада тўрт ўғил, бир қиз эдик. Синглим ёшлигида касалликка чалиниб ҳаётдан кўз юмди. Маматқул акам колхозда трактор ҳайдар, отамга ёрдамлашарди. Мен учинчи ўғил эдим. Нурмамат акам ёшлигидан тиришқоқ, меҳнатдан қочмас, мактабда аъло ўқирди. Табиат гўзаллигидан илҳомланар, шеърлар машқ қиларди. Акам мактабни тамомлаб ўқишга бораман деганда, отам: «Кетмончининг ўғли ўқитувчи бўлармиш», деб мийиғида кулгандилар. Кейин Фарғонадаги педагогика институтининг тил ва адабиёт факультетига ҳужжатларини топширди, кириш имтиҳонларидан муваффақиятли ўтди. Адабиёт ўқитувчиси бўлиш унинг бирдан-бир орзуси эди. Унинг ортидан эргашган ёшлар кўп бўлиб, улардан бири дўсти, ҳамқишлоғимиз Сирожиддин Валиев эди. У ҳам ҳужжатларини мазкур институтга топширди, аммо тугаллаш насиб этмади. Манфур уруш тинч, фаровон ҳаётимизни бузди. Ўшанда акам институтни тамомлаб Узун қишлоғидаги мактабда тил ва адабиётдан сабоқ берарди. Кўплар қатори акаларим ҳам фронтга отланишди. Аввал Маматқул акамни, бир ой ўтар-ўтмас орқасидан Нурмамат акамни фронтга жўнатдик.

Ҳеч ёдимдан чиқмайди. Вокзалда тумонат одам, оёқ босгани жой тополмайсан. Қийчув авжида. Кимдир йиғлаган, кимдир бақирган. Гўё ҳамма вокзалга кўчиб келгандай. Биз ҳам акамизни кузатгани бордик. Ўшанда ўн беш, ўн олти яшар ўспирин эдим. Онам акамни маҳкам бағирларига босдилар.

— Болам, ой бориб омон қайт, ўзингни эҳтиёт қил, — дедилар кўзларида жиққа ёш билан. Икки ўғлини бирданига жўнатиш онаизор учун осон эмасди. Акам кетар чоғида мени қаттиқ қучди:

— Укажон, оилада каттаси ўзинг бўлиб қолдинг. Бардам бўл. Қўлингдан иш келиб қолди. Ота-онамга ёрдамлаш, биз албатта, душманни енгиб қайтамиз.

Шундай деб у вагонга сакраб чиқди. Поезд қаттиқ гудок чалди, жангчилар билан тўлган вагонлар жойидан аста силжиди. Акам вагон ойнасидан бошини чиқариб, дўпписини қўлига олиб силкиди: «Хайр, азизларим, мен албатта, қайтаман! Мени кутинглар!..»

Поезд уни бир умрга бу ердан олиб кетаётганини ҳеч ким билмасди. Эртаклардаги каби «борса келмас» жойларга кетаётганди. Бу бизнинг акам билан охирги дийдор кўришишимиз бўлди. Қулоқларим остида акамнинг ҳайқириғи ҳануз жаранглайди. Ундан сира ҳам умидимни узолмайман.

Маматқул акам уруш тугамасдан оғир ярадор бўлиб қайтди. Бетоб бўлишига қарамасдан колхозга чиқиб, трактор бошқарди, аммо узоқ яшамади. Уруш жароҳати уни ҳаётдан бевақт олиб кетди. Нурмамат акамдан ҳам авваллари хатлар келиб турди. У Сталинград мудофаасида актив иштирок этди. Ростовни немис-фашист босқинчиларидан озод қилишда қатнашди. Сўнгра хат-хабар тўхтаб қолди. На ўлигини, на тиригини билдик. Ота-онам икки ўғил доғида куйиб оламдан кўз юмдилар. Орадан қанча йиллар ўтди, барибир умид узолмайман, акамни кутаман. Лаънати уруш икки акамдан айирди...: Дадамнинг кўзларидан изтироб, соғинч ёшлари селдек қуйиларди. Ўша тобда дадамларни юпатишга ожиз эдим. Юрагим ачишиб кетди, дадамнинг бўйнидан оҳиста қучдим. Кўз ёшларини артиб қўйдим.

— Дадажон, йиғламанг, акам балки тирикдирлар, келиб қолсалар ажаб эмас, — дедим. Бу шунчаки юпатиш учун айтилаётганини сезиб турардим. Дадам ўлим тўшагида ётганларида бир неча маротаба Нурмамат акамнинг отларини айтиб чақирдилар, ҳатто сўнгги дамларигача келар, деган умидни узмадилар. Орадан неча йил ўтиб кетди. Эсласам, ҳамон юрагим эзилади.

Дадамни ҳар эслаганимда ўйланиб қоламан. Жигарининг хоки қаердалигини билолмай армонда кетди.

Қирқ уч йил ўтса ҳамки, уруш жароҳатлари ҳалигача битиб кетгани йўқ. Ўтган йили бир группа мактаб ўқувчилари билан Ростов, Волгоград шаҳарларида бўлганимда, амаким жанг қилган ерларни зиёрат қилдим. Номаълум солдат қабрига гулчамбарлар қўйдим. Волгограддаги Мамай қўрғонида бўлганимда ўзимни жанг майдонида бўлгандек ҳис қилдим. У ерда машҳур диктор Левитаннинг Сталинград мудофааси пайтида ёзиб олинган овози, ўқларнинг чийиллаши эшитилиб туради. Зиёрат қилувчиларнинг эса кети кўринмайди. Волга дарёси соҳилидаги музей — ўқ, бомба, снарядлардан деворлари илма-тешик бўлиб кетган бино диққат-эътиборимни ўзига тортди. Деворларда жангчиларнинг ўлим олдидан қони билан ёзилган битиклар даҳшатли кунлардан унсизгина ҳикоя қилади. Жанг майдонида ҳалок бўлган ўғлининг жасадини қучиб турган она ҳайкали киши қалбини ларзага солади. Кўзлардан ёшлар селдек қуйилади. Отамни, амакимни, шаҳид кетганларни эслайман. Дардларим шеърга айланади.

Жанглар кечган талай ерларда бўлдим,
Номаълум солдат қабри кўп экан.
Йиғладим, тупроғин кўзимга сурдим,
Ернинг ҳам мен каби дарди кўп экан.

Қаердадир шу атрофда амаким ҳам мангу уйқуда ётибди. Мен унинг қабрини топишим керак. Ҳа, албатта топаман.

Маърифат ҒАНИЕВА.

Неъмат Тошкентдаги 232-ўрта мактабда ўқиб юрган кезлари Ҳарбий-денгиз флотида хизмат этишни орзу қиларди. Мактабни тугатгач, Тошкент денгиз мактабида ўқиди. Ҳозир эса Тинч Океан флотида хизмат қилаяпти. Намунали хизмати туфайли яқинда у Тошкентга отпускага келиб кетди.

СУРАТДА: катта матрос Неъмат Расулматов.

Е. Ботиров фотоси.

КОМАНДИР

Бу киши билан армияда хизмат қилиб юрганимда танишгандим. Биз бир қўшилмада эдик: у лейтенант, мен эса оддий аскар. Вазифамиз Ватанимизнинг жанубидаги чегараларни қўриқлаш эди. Ўшанда қишки ҳарбий машқлар кетарди. Қисмимиз жойлашган ерга бир неча офицер келди. Улар орасида турган ёшгина лейтенант диққатимизни жалб этди.

— Ўзбекка ўхшайди, — шивирлади ёнимда турган ҳамюртим. — Юз-кўзи айтиб турибди.

Дўстим янглишмаган эди. Офицер тошкентлик экан. Қувончимиз ичимизга сиғмасди, чунки ўзбек офицерини учратиш биз солдатларга ҳар доим ҳам насиб этавермасди. Билганларимиз қаторига яна бири қўшилганидан хурсанд эдик. Чунки фахр қиладиган кишимиз яна биттага кўпайганди-да.

Орадан ўн йилдан зиёд вақт ўтди. Тақдир бизни турли томонга йўллади. Мен мажбурий хизматни ўтаб бўлгач, уйга — Тошкентга қайтдим. Назиржон ака эса хизматини давом эттириш учун бошқа округга кетди. Адресини билганим яхши бўлди. Дам олишга келганини эшитиб қидириб бордим. Хаёлимда лейтенантлигича қолган эди, подполковник бўлибди. Кўриниши эса ҳамон ўша-ўша.

...Назиржон болалигида ҳарбий учувчи бўлишни орзу қиларди. Юқори синфга ўтганда мустақил рус тилини ўргана бошлади, спорт билан шуғулланишни кучайтирди. Уйи шаҳар чеккасида — Эркин томонда эмасми, мовий Анҳор сувида чўмилиб чиниқди. Эркин кураш билан жиддий шуғулланди. 1970 йили Калинин районидаги 34-ўрта мактабни тугатгач, ҳужжатларини авиация билим юртига кўтариб борди. Аммо медицина комиссиясидан ўтаётганида омади келмади. Бўйи нормадан икки сантиметр паст экан, қайтаришди.

— Янаги йил келиб омадингизни яна бир синаб кўрасиз, — деди комиссия раиси. — Унгача бўйингизни ўстиришга ҳаракат қилинг.

— Комиссиядан шу йил ўтказа қолинглар, — ялинди Назиржон. — Бўйимни ўстириб оламан.

— Тушунинг азизим, — раис кўзойнагини қўлига олди. — Қонунни бузолмаймиз. Штурвални бошқарувчи киши мавжуд талабларга мос бўлиши керак-да! Бунда ҳаммаси ҳисобга олинган.

Назиржон уйдагиларга, ўртоқларига «албатта ҳарбий билим юртига ўқишга кираман» деганди. Унинг бир йилга сурилишини истамади. Кейин, танкчиликка ҳам ҳавас қўйиб юрарди. Ўйлай-ўйлай Самарқанд танк командирлари олий ҳарбий билим юртига ўқишга киришга қарор қилди. Ҳужжатларини топшириб, имтиҳонлардан аъло баҳоларга ўтди ва ўша йили курсант бўлди.

Ўқиш даври кўз очиб-юмгунча ўтиб кетди. Офицерлик ҳаёти бошланди. Ватанимизнинг турли бурчакларида танкчи взвод ва роталарга командирлик қилди. У бошчилик қилган бўлинмалар доим аълочилар сафида тилган олинарди. 1983 йили (ўшанда комбат эди) ҳарбий академияга ўқишга кирди. Уни муваффақиятли тугатгач, қисм штаб бошлиғи вазифасига тайинланди. Яқинда эса Н. Саидовга навбатдаги (ҳали ўттиз беш ёшга ҳам тўлмаганди) ҳарбий унвон — подполковник унвони берилди.

* * *

Камтаргина жиҳозланган хонада суҳбатлашиб ўтирибмиз. Турган гапки, мавзу ҳарбийларнинг қизиқарли ва жанговар ҳаёти, танкчиликнинг машаққати ҳақида. Сўзларини бўлмай эшитаман, танкчилар ҳаётига оид саволлар бераман.

— Танкчи бўлиш осон эмас, — дейди Назиржон Саидов. — Унда ҳақиқий эр йигит хизмат қилади. Жанговар қисмларда илгаригига қараганда ўзбек йигитлари кўпайди. Қийинчилик эса, барибир бор. Ҳаммаси рус тилини билмасликдан келиб чиқади. Баъзида оддий сўзни англолмай хижолат тортишади.

— Бу ҳақда гап кўп бўляпти...

— Гапиравериш керак, токи ишлар яхшиланмагунча. Спортга жиддий муносабатда бўлиб, ёшларни чиниқтириш, бошланғич ҳарбий таълим дарсига эътиборни ошириш зарур. Айримлар хизматга янги келган кезлари ҳатто ҳарбий унвонларнинг фарқига боришмайди. Қанийди ҳамма мактабда ҳам ҳарбий темага доир ўқув фильмларини тез-тез кўрсатиб туришса, армияда намунали хизмат қилаётган собиқ ўқувчиларнинг фотосуратларини ҳурмат доскасига илиб қўйишса. Югуриш, отиш майли-я, сафда юришни билмайдиганларга нима дейсиз! Техникада ҳам жуда қийналишади. Шунинг учун ҳам ўзбекларни армияда планлаштирувчи, ремонтчи, масофани аниқловчи, разведкачи, алоқачи, ракета ва инженерлик бўлинмаларида жуда кам учратасиз. Тағин ҳаммаси шундай экан деб тушунманг. Не-не ўзбек йигитлари борки, ҳаммани доғда қолдиради. Шунақалар кўпайсин дейман-да.

— Айтгандай, соат неча бўлдийкин, — дея соатига қаради подполковник. — Бугун бир жойга бориб келмоқчи, эртага уйдагиларни шаҳар айлангани олиб чиқмоқчи эдим. Тошкентлик бўлсак ҳам бунда меҳмонмиз, — кулди у.—Хизматда юрганимда жуда соғинаман. Ҳар гал келганимда дийдорига тўяман дейману, тўёлмайман. Марғуба опангиз билан қизлар ҳам бу шаҳарни ҳар куни кўраверишмайди. Биласиз, офицернинг хотини бўлиш жуда қийин. Ҳаммасига чидаб келяпти, ундан миннатдорман. Балки садоқат деганлари шудир. Ҳалиги гапларга келсак, яна кўп суҳбатлашамиз, нуқта қўйишга шошилманг. Хуллас ниятлар кўп. Айтадиларку, генерал бўлишни орзу қилмаган солдат — солдат эмас...

Равшан БОБОМУҲАМЕДОВ.

Тоғдаги қидириш

Тактик учиш машқлари давомида ёш учувчи катта лейтенант Рустам Губайдулин командирлик қилаётган вертолёт экипажига тоғда «авария»га учраганларга ёрдам кўрсатиш топширилган эди. Тажрибали учувчилар учун ҳам бундай топшириқни бажариш осон эмас. Бунинг устига бу галги нотинч об-ҳаво ҳам вазифани мураккаблаштириб турарди.

Учувчи — штурман лейтенант Алексей Пахомов учиш олдидан экипаж ҳаракат қиладиган районни диққат билан ўрганди. Вертолётни керакли нуқтага аниқ олиб чиқиш лозим эди ва у бу вазифани қатъият билан ҳал қилди. Штурманнинг моҳирона ва аниқ ҳаракатлари туфайли «авария»га учраган вертолёт тезда топилди.

Лекин яна бир қийинчилик юзага келди: тоғу тошлар қўнишга имкон бермасди. Экипаж командири Р. Губайдулин «қутқариш ишлари»ни трос ёрдамида бажаришга қарор қилди. Ён томондан эсаётган кучли шамол ишни мураккаблаштирарди, машинани бир жойда ушлаб туриш қийин эди.

Борт техниги лейтенант Константин Жепа туйнукни очиб, моторли темир ғалтакни унга яқин сурди. Тез орада пўлат арқон учига маҳкамланган махсус ўриндиқ ерга туша бошлади. «Жабрланувчилар» ўрнида қум солинган қоплар бўлишига қарамай, операциялар эҳтиёткорлик билан бажариларди. Бир оздан сўнг радио орқали командирга қутқариш ишларининг тугаллангани тўғрисида маълум қилинди ва вертолёт ўз аэродромига йўл олди. Ёшлар экипажи мураккаб ўқув-жанговар топшириқни аъло даражада бажарди. Машқ натижаларини якунлашда катта лейтенант Р. Губайдулин экипажининг иши шундай баҳоланди.

Куюнчаклик билан ёзилган

Мардлик дарси

Ғайрат ҳарбий комиссариатдан чақирув қоғози олгач, ғалати бўлиб қолди. Ҳуда-беҳуда савол беради: «Энди нима бўлди? Бир ойдан кейин қандай яшаётган бўларкинман?».

— Сизларга маза, — дейди укаси тенгиларга, — ўрик пишади, олма пишади, кўчани тўлдириб юрасанлар...

— Нима бўпти? — дейди Ғайратнинг ўйланиб қолганига ҳайрон бўлган каттароқ ўртоғи, — икки йил бир пасда ўтади-кетади, лекин йигитлик бурчингни бажариб келасан.

— Гапинг рост-а, — дейди яна бири. — Лекин «шагом марш» билан «бегом марш!» деган сўзнинг ҳам фарқига боролмайди-ку... Лида опасининг дарсида тинч ўтириб рус тилини яхши ўқисин эди...

Ғайратнинг эса ҳамон кўзи жовдирайди, сўзда довдирайди...

Бу — фақат унинг ташвиши эмас. Бутун маҳалла йигитларининг ташвиши. Тўғри, улар бирин-кетин ҳарбий хизматга бориб чиниқиб келишяпти. Лекин Армия қачондан бери чиниқиб келадиган жой бўлиб қолди? Унга чиниққан, она-Ватанни қўриқлашга лаёқатли ёшлар боришмайдими? Ватан қўриқчиси деган ёрлиқ топширамиз. Лекин уларнинг ҳаммаси шу номга чиндан лаёқатлими? Очиғини айтиш керак: йўқ! Кўпчилиги бири-бирига дастлабки кунларда тортган «азоби»дан сўйлайди. Ғайратнинг юраги пўкиллаганича бор. Рости, Ғайрат тенгқурлари каби Лида опаларининг дарсида тўполондан бўшашмаган. Очиғи, айб фақат уларда ҳам эмасди. Дастлаб ишга келганида Лидия Васильевна бир оғиз ҳам ўзбекча сўзни билмасди. Болалар рус тилини билмаганларича қолаверишди. Ўқитувчилари эса «ўзбек»лашиб кетди. Ўқувчилар сал тинч ўтиришмаса, дарсдан йиғлаб чиқиб кетар, директорни бошлаб келарди. Ўн йил ўқиб, рус тилидаги олти келишикнинг маъносига ета олмаган болалар бир амаллаб мактабни битириб кетишди. «Келишик»ларни кези келганда ҳаёт тақозоси билан ўрганишди ҳам.

Мактабларимизда мардлик дарслари ҳам мукаммал ўтилмаслиги аниқ. Ўқувчиларга олий мактабни битирганидан кейин «офицер» унвонини олган, армия юзини кўрмаган «запасдаги»лар қандай қилиб ҳақиқий сабоқ берсин?

Яқинда Тошкентга самолётда учиб келдим. Аэропортда кутувчилар ҳам, жўновчилар ҳам тирбанд. Ажратиб қўйилган панжара ичида «қора-қура чуғурчуқ»лар туришарди. Яқинроқ бориб кузатдим. Пачоқ, нимжон йигитчалар армияга кетишаётган экан! Устибошлари бир ҳолатда (барибир ташлаб юборишади), ёнбошларида «сафар жабдуғи» кир-чир тугунчалар. Пешоналари офтобда ялтирайди, ёноқ суяклари бўртган. Наҳотки, бизнинг ўзбек йигитчаларимиз, эртанги посбонларимиз шулар бўлса, деб афсусланиб кетдим. Тўғри, пахта оғир меҳнат, уст-ма-уст тепадан сочиладиган заҳар дорилар, наинки, ота-боболаримиз, болаларимизни ҳам ниҳоятда абгор қилиб юборди.

Сир эмас, ўзбекистонлик йигитларнинг кўплари қурилиш батальонларида хизмат қилиб қайтишяпти. Бунинг сабаблари кўп. Бири рус тилини яхши билмайди, бошқаси нимжон, учинчиси эса... Рости, уларнинг аксарияти бир бурда нон билан асосий вақтини далада ўтказган: чопиқ қилган, пахта терган, дори тушган сувдан ичган. Айни ўсадиган йилларида уларга етарли аҳамият берилмаган. Кўпчилигидан ирода ҳам шунга яраша шаклланган.

Бир суҳбатда ҳарбий хизматдан қайтган йигит «Мен билан кетганларнинг учтаси қайтиб келмади», деганди. Бири ёлғиз, эрка ўғил экан, постда, совуқда туришга чидай олмай ўзини ўзи отиб қўйибди. Иккинчисининг севган қизи эрга тегиб кетган экан, осиб қўйди... Учинчиси, сузишни билмай чўкиб кетган...

Ўша, ўзини отган ҳам, осгану, сувга чўккан ҳам — ҳаммаси эркатой, «ойимтилла» болалар экан, аслида!

Ҳарбий раҳбар — ўқувчи ёшларни армияга тайёрлайдиган шахс. Лекин кўпгина раҳбарларнинг ўзи ҳарбий илмга муҳтож. Улар халқ маорифи бўлимидан керакли ёрдамни сўрамайдилар, 45 минутни бир амаллаб ўтказадилар-да, «машқ»ларни ўз ўқувчилари билан томорқаларида ўтказадилар... Ўтган йили ГФР граждани бошқарган самолёт совет чегарасини бузиб ўтганлиги ҳақидаги хабар ҳаммани ларзага солиб юборди. Лекин ўша назоратчиларнинг масъулиятсизлиги натижасида ҳеч гап эмас экан, бошқа мамлакатнинг самолёти бепоён осмонимизга учиб ўтиши ҳам... Эҳтимол постда «совуққа чидай олмаган» биророта лапашанг тургандир... Ҳар қадамда, ҳар доим сергак, уддабурон ва фаросатли қўриқчиларимизнинг нафасини сезиб, эркин яшашимиз, меҳнат қилишимиз учун дастлаб, ана шу Ватан ҳимоячиларини уйда, мактабда, маҳалла-кўйда мардлик дарсидан тўлиқ сабоқ беришимиз керак.

Умида АБДУАЗИМОВА,
шоира.

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

Тил билмасангиз ҳам сафарга чиқишингиз мумкин

НЬЮ-ЙОРК. Сиз чет элга туристик ёки иш юзасидан саёҳатга чиқмоқчимисиз? Саёҳатга жўнаб кетиш учун ўзингиз билан луғат эмас, мўъжазгина компьютер-таржимонни олсангиз, шунинг ўзи кифоя. Бегона мамлакатда касалхонага тушиб қолдингизми? Ҳечқиси йўқ. Сизга компьютер ёрдам беради. У орқали врач билан бемалол гаплашишингиз мумкин. Сиз бошқа мамлакатга телефон қилмоқчимисиз? Шаҳарлараро телефон станциясидаги компьютер сўзларингизни ҳамсуҳбатингизга таржима қилиб беради, сизнинг жавобларингизни эса у ўз она тилида қабул қилади.

Мисолга келтирилган ана шу ҳолатларнинг барчасини ҳозирча тасаввур қилиш мумкин, холос, лекин америкалик мутахассислар одамлар бир-бирларини тушунишларида енгиб ўтиш жуда оғир бўлган ғовлардан бирини бартараф этиш — тил билмаса ҳам, мулоқот қилиш имконини берадиган электрон ҳисоблаш машиналари ва тегишли программаларни яратиш устида зўр бериб ишламоқдалар. Чунки дунёда 3 мингдан ортиқ турли тил ва диалектлар мавжуд.

Ҳозирнинг ўзидаёқ америкалик ва япониялик мутахассислар биргаликда ишлаб чиққан система амал қилмоқда. Бу система инглиз тилидан япон тилига ва япон тилидан инглиз тилига 100 та сўзни таржима қилиши, уни «тушуниши», бу сўзларни қандай бўлса, шундайлигича такрорлаши мумкин. Бу 100 та сўз врач билан бемор ўртасида одатдаги мулоқотни ўрнатишга ёрдам беради...

ТАСС МУХБИРЛАРИ ЁЗАДИЛАР

Табиий офатларга қарши

ҚОҲИРА. Мисрда тез-тез бўлиб турадиган қум бўрони, зилзилалар ва сел эндиликда одамлар ҳалок бўлишига ва давлатга катта иқтисодий зарар етишига сабаб бўлмаслиги керак. Чет эл мутахассислари ёрдамида ишлаб чиқилган табиий офатга қарши кураш программаси ана шу мақсадга эришишга қаратилган.

«АШ-ШАРҚ Ал-АВСАТ» газетасининг хабар беришича, уч йилга мўлжалланган планда табиий офат ҳақида олдиндан огоҳлантирувчи марказлар тузиш, шунингдек, давлат идоралари ва «табиат инжиқликларидан» айниқса кўп азият чекаётган вилоятлар маъмурий органлари ҳаракатларини мувофиқлаштириш кўзда тутилган.

Программани амалга оширишда Миср илмий ташкилотлари ва бошқа мамлакатларнинг табиий офатга қарши кураш тажрибаси бўлган олимлари иштирок этадилар.

УЧУВЧИ ВА СИГАРЕТЛАР

Австриялик олимлар парвоз олдидан учувчи чеккан уч дона сигарет унинг кўз билан ахборотларни қабул қилиш қобилиятини 20 — 25 процентга камайтиришини аниқладилар. Атиги уч дона сигарет вазиятга мослашиш қобилиятини, қизил ва кўк рангларни ажрата билиш имкониятини ҳам камайтирар экан. Мамлакат авиакомпаниялари мутахассисларининг тавсияномаларини инобатга олиб, граждан авиацияси учувчиларига парвоз вақтида ва парвоздан олдинги саккиз соат мобайнида сигарет чекишни ман этдилар.

БАЛИҚ ПЎСТИДАН ТИКИЛГАН ПОЙАФЗАЛЛАР

Бразилиянинг шимолидаги Сеара штатида жойлашган пойафзал фабрикаси ҳар йили балиқ пўстидан тикилган бир юз эллик минг жуфт пойафзал ишлаб чиқаради. Корхона эгаларининг тасдиқлашига қараганда, ҳали биророта ҳам харидордан оёқ кийимининг сифати ва пишиқлигига доир эътироз олинмаган.

ЎТ ЎЧИРУВЧИЛАР ВА ҚИРҚОЁҚЛАР

Франциянинг Рона дарёси этагида жойлашган мўъжазгина Ланоэн шаҳрига миллиардлаб қирқоёқлар бостириб кирди. Ўт ўчирувчилар уларни кучли сув оқимлари ёрдамида чекинтирмоқчи бўлишган эди, аммо бу ҳаракатлари зое кетди. Аҳолига вақтинча Ланоэн шаҳридан бош олиб чиқиб кетишга тўғри келди. Мутахассислар эса шошилинч равишда зарарли қирқоёқларга қарши курашнинг самарали усулларини излашмоқда.

КАЛЕЙДОСКОП

ОЛИМНИНГ ИЖОД ОЛАМИ

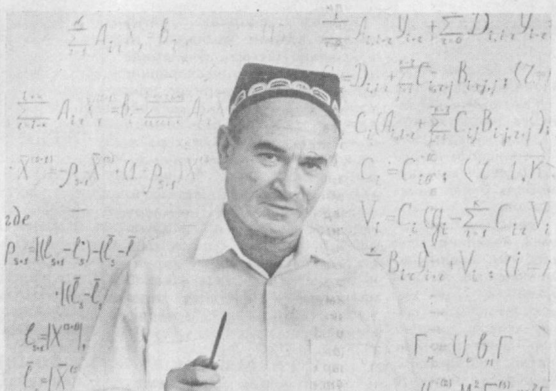

⊙ Физика-математика фанлари доктори, профессор Тоживой Бўриев ҳақида қисқача маълумот: Ўзбекистон ССР Фанлар академияси «Кибернетика» илмий ишлаб чиқариш бирлашмасида конструкцияларни автоматик лойиҳалаш системаси лабораториясининг мудири. Фан ва техника соҳасида Беруний номидаги Ўзбекистон ССР Давлат мукофоти лауреати (1971). Ўз илмий фаолияти давомида 8 кандидатлик ишига раҳбарлик қилган, 150 мақола, 2 монография муаллифи.

Партия ва ҳукуматимиз 2000 йилгача фан ва техникани ривожлантириш тўғрисида қатор қарорлар қабул қилди. КПСС-нинг XIX Бутуниттифоқ конференцияси Резолюцияларида ҳам фундаментал ва амалий фанларни жадал ривожлантириш, кашфиётлар ва ихтироларни ишлаб чиқаришга жорий қилишдек ўткир муаммони ҳал этишнинг, илм-фан билан ишлаб чиқариш доимий алоқасининг муҳим аҳамияти таъкидлаб ўтилди.

Давр талабидан келиб чиқиб ижодий изланишлар қилаётган кибернетик ва механик олимларнинг меҳнатлари натижасида енгил конструкцияли иншоотлар қуришда материалларнинг тежамкорлигига, иншоотларнинг пишиқ-пухталигига, мустаҳкамлигига эришилди. Ҳозирга келиб, бу соҳа олимларининг ЭҲМ ёрдамида қилган ҳисоб-китоблари саноатимизнинг муҳим соҳалари бўлмиш машинасозлик ва қурилишларда, энергетика ва кемасозликда, авиация ва космик техникада муваффақият билан қўлланилмоқда.

Биз бугун Сиз — азиз оқшомхонлар эътиборига ўзининг илмий изланишлари билан бу соҳага муносиб ҳисса қўшиб келаётган таниқли ўзбек олими Тоживой Бўриев лабораториясида олиб борилган суҳбатимизни ҳавола қиламиз.

МАКТАБДА ўқиб юрган пайтларидаёқ Тоживойнинг математикага қизиқиши зўр эди. Ҳамма ундан зўр математик чиқса керак, деб ўйларди. Баъзилари ҳатто «Мактабимиз Эйнштейни» деб ҳазиллашиб ҳам қўйишарди. Улар янглишмаган эдилар. Айтилганларнинг бари кейинчалик ҳақиқатга айланди: Тоживой Бўриев етук математик олим бўлиб камол топди, ўзини фанга бағишлади...

У 1956 йили Тошкентдаги 45-ўрта мактабни битириб, ҳужжатларини САГУнинг физика-математика факультетига топширди ва ўша йили студент бўлди.

Математиканинг ҳам ўзига хос турли-туман соҳалари кўп эди: механика, амалий математика, кибернетика... Тоживойга бу соҳаларнинг бири биридан қизиқ туюларди. Лекин илм-фан кундан-кунга ривожланиб, тармоқларга бўлиниб, мураккаблашиб бораётган бир пайтда буларнинг ҳаммасини бирдай ўзлаштириш, барчасига бирдай улгуриш қийин. Биттасини танлаш керак эди. Шунда...

⊙ ОЛИМ ХОТИРАЛАРИДАН: «Биринчи курсни тугатгач, 1957 йили Қозоғистоннинг Целиноград областига буғдой ўримига боргандик. Ўша йили ёғингарчилик яхши бўлмагани учун буғдойлар ўсмай, бир қарич бўлиб қолибди. Комбайннинг тишларини пастга тушириб ишлашимизга тўғри келди. Комбайн ҳам нозик бўларкан, ҳар куни бузиларди. Бузилишлари шунақаям жонга тегиб кетдики.., Ўшанда икки комбайнни ўзим ремонт қилдим. Кейин ўзимга ўзим қатъий сўз бердим: «Мен механик бўлишим керак экан!». Тошкентга шу ниятни кўнглимга тугиб қайтдим».

Механиканинг ҳам тармоқлари кўп эди. Тоживой эластиклик соҳасини чуқур ўргана бошлади. Қаттиқ жисмлар механикаси бўлимида эгилувчанлик бўйича диплом ишини ёқлади. Бу пайтда унинг электрон-ҳисоблаш машиналарига ҳам ишқи тушиб қолган эди.

1961 йили университетни механика мутахассислиги бўйича битириб, Кибернетика институтига йўлланма олди. Ўша йилнинг ўзида аспирантурага кирди.

Ёш ва ғайратли аспирант Тоживой ЭҲМ орқали турли ҳисоблар қилишга, ҳар хил программалар тузишга, уларни ечишга бутун вужуди билан берилиб кетди. «Урал-1», «М-20», «М-220», «БЭСМ-6», «Минск-32», турли маркадаги «ЕС» электрон-ҳисоблаш машиналарида ишлади, ечиши лозим бўлган муаммоларни машина коди ва турли алгоритмик тилларда программа тузиб ҳал қилди. Алгол, Кобол, Фортран, Паскаль сингари алгоритмик тилларни тобора чуқурроқ ўрганиб борди.

⊙ ОЛИМ ХОТИРАЛАРИДАН: «Механика соҳасидаги мураккаб масалаларни ечиш учун ЭҲМни ўрганишга тўғри келди. Кейинчалик ЭҲМдаги эски усуллар бу масалаларни ечишда ожизлик қилиб, янги усуллар, янги методикалар зарур бўлиб қолди. Буни ўзимиз яратдик. ЭҲМлар ёрдамида масалаларни ечиш кўп вақтни талаб қилади. Биз яратган янги усуллар машина вақтини бир неча марта қисқартиради, ҳал бўлмаган муаммоларни ечиб беради. Масалан, биз чизиқли бўлмаган хусусий ҳосилали юқори тартибли дифференциал тенгламалар системасини шу усулда ечдик. Сўнг бу бизнинг ечиш усулимиз ЭҲМ орқали эскиси билан солиштирилди ва афзаллиги исботланди».

Тоживой Бўриев тиришқоқ. Бир нарсага киришдими, охиригача етказмай қўймайди. Ўзи ҳам мана шунақа йигитларни ёқтиради. 1965 йилда у эластиклик бўйича «Элипс шаклдаги плиталарни ҳисоблашда ЭҲМнинг қўлланилиши» деган мавзуда кандидатлик ишини муваффақият билан ёқлади.

Бу ишлар техникадаги ҳисоб-китоблар аниқлигини оширди, уларга кетадиган қўл меҳнати ва машина вақтини камайтирди.

⊙ ОЛИМ ҲАЁТИДАН САҲИФАЛАР: У ишга шунчалик берилиб кетгандики, кандидатлик ишини бажариш жараёнида вақтнинг ҳисобини қилмай қўйганди. Машина залига кирдими, тамом, бутун борлиқни унутар, туну-кун электрон-ҳисоблаш машинасига термулганича иш билан машғул бўларди. Ҳатто ўн-ўн икки соатлаб бир жойда қимирламай ўтирган пайтлари бўлган. У вақтлар ЭҲМлар ҳам нозик эди: хона ҳарорати Цельсий бўйича 8—10 градусдан ошса тўхтаб қоларди. Кейин ҳали унчалик такомиллашмаган ЭҲМлар қаттиқ шовқин чиқарарди. Шунинг учун хонада ҳароратни бирдай ушлаб турувчи кучли совутгичлар бетўхтов ишлаб турарди. Гоҳо олим ишга берилиб кетганидан ташқарида қайси фасл эканини ҳам унутиб қўярди. Ҳориб-толиқиб ташқарига чиқса гоҳо 40 даража иссиқликка дуч келиб, Ўзбекистон ёзи эсига тушарди. Бу каби ҳароратнинг алмашиниши, совуқ хонада узоқ ўтиришлар, қаттиқ шовқин олимга, унинг асабларига ўз кучини кўрсатди. Олим вибрация дардига чалинади. Кечқурун ётса эрталаб бутун бадани увишиб ўрнидан туролмайдиган, оёқ-қўллари титраб, қақшаб оғрийдиган, транспортларда умуман юролмайдиган бўлиб қолди. 1966—71 йиллар фақат врачлар назоратида узоқ даволанишга тўғри келди. Врачлар касаллик касбдан келиб чиққанлиги учун энди ЭҲМларда ишлаш у ёқда турсин, ҳатто улар ҳақида ўйлашга ҳам рухсат беришмасди. Олти йил олим учун оғир синов йиллари бўлди. Баъзилар энди Тоживой Бўриев фандан, ўзи жон-дилдан севган механикадан, ЭҲМларидан узоқлашиб кетади, деб ўйлашди ҳам. Аммо...

Олим қаерда бўлса ҳам, ҳатто касалхона тўшагида бир жойга михланиб ётганда ҳам ўз касби, ўзи севган соҳа, қаттиқ жисмлар механикаси ҳақида ўйларди. Ҳа, у ўйламасдан тура олмасди. Врачларнинг фикрлари ҳам, баъзиларнинг узун-қулоқ гаплари ҳам, маккор касаллик ҳам уни бу йўлдан қайтара олмади. Метиндек ирода, сабр ва чидам ғолиб келди — касаллик чекинди. У оёққа турган куни ҳеч нарсага парво қилмай, тўғри ўз лабораториясига йўл олди.

1974 йил Тоживой Бўриев ҳаётида қувончли воқеа юз берди. У шу йили «Юпқа конструкциялардаги тутиб турувчи элементлар ҳисоби» мавзуида докторлик ишини муваффақият билан ҳимоя қилди.

Муваффақият! Оддий сўз. Ўз ишини дўндирган одамга ишлатиладиган оддий сўз. Бу оддий сўз замирида қанчалар заҳмат, қанчалаб уйқусиз тунлар, ўзига, ҳаётга бўлган ишонч туйғулари борлигини ўша куни Тоживой Бўриев ҳаммадан кўпроқ ҳис қилди.

⊙ ОЛИМ ҲАЁТИДАН БИР ЛАВҲА: 1972 йилда Тошкентнинг Жарқўрғон кўчасида Енгил металл конструкциялари заводи қурилган эди. Заводнинг янги лойиҳаси чўзилиб кетди. Битгач эса мутахассислар уни синаш хавфли дейишди. Чунки кўп жойларда бу такомиллаштирилган конструкция асосида қурилган иншоотлар 4 марта жиддий аварияга учраганди. Охири бу иш Кибернетика институти директори Восил Қобуловга топширилди. Қобулов лойиҳа хатоларини топиб, уни тузатишни Бўриев зиммасига юклади. Бўриев докторлик диссертациясида яратилган янги усулни қўллаб, лойиҳа камчиликларини тугатди.

1981 йилда СССР махсус қурилиш-монтаж ишлари министрлиги янги лойиҳа ҳисоб-китобини хўжалик шартномаси асосида бажариб беришни Кибернетика институтидан илтимос қилди. Академия бу ишни рад этди, чунки лимитлар илгаридан тақсимланиб бўлган эди. Бўриев бунга бир ўзи киришди ва ҳисоб-китобларни илмий ҳамкорлик шартномаси асосида бажариб, мутлақо янги, тежамли, сейсмик мустаҳкам лойиҳани таклиф этди.

Олимнинг илмий изланишлари натижасида «Кисловодск» типидаги фазовий сийраклаштирилган панжарали иншоотларнинг янги «СП-300», «СП-350 А» ва «СП-27-350 А» маркалари яратилди. Бу қурилма-иншоотлар янги конструкция бўйича яратилгани учун ҳозир халқ хўжалиги ва қишлоқ хўжалигининг турли соҳаларида ишлатилиб катта фойда келтирмоқда. Масалан, биргина «Кисловодск» типидаги конструкциялар Бўриев лойиҳаси бўйича ишланганда уларда олдингиларига нисбатан 21—65 процент труба ва бошқа маблағларни тежашга эришилди. Олим яратган текис кучланишли конструкция бўйича эса бу тежамкорлик кўрсаткичи 84 процентгача ошиб борди.

⊙ ОЛИМ БИЛАН СУҲБАТДАН: «Илгарилари трубалар, кўпгина конструкцион материаллар, ҳатто баъзи бир лойиҳалар чет эллардан олинар эди. Ҳозир бу лойиҳалар ўзимизда яратилмоқда. Ўзимизда ишлаб чиқарилаётган труба ва конструкцион материалларни тежамкорлик билан ишлатиш оқибатида импортдан қутилиб, энди ўзимиз уларни чет элларга экспорт қилмоқдамиз. Бундан ташқар. лойиҳалардаги ҳисоб-китобларнинг аниқлиги натижасида қаттиқ жисмлар механикаси соҳасида иншоотларнинг тута билиш қуввати, мустаҳкамлиги, тежамкорлиги ошиб бормоқда.

Авваллари лойиҳалашда тасодифий изланиш усуллари кенг қўлланилар эди. Бунинг учун соатлаб, ҳатто кунлаб вақт кетарди. Биз буларни ўзимизча ҳал қилдик. Бу усул ҳам кўп фойда бермоқда. Айниқса, текис кучланишли лойиҳамиз кўпчиликка маъқул келди.

⊙ ОЛИМ ҲАЁТИДАН САҲИФАЛАР: 1980 йили бир атом электр станциясида ҳосил бўлган токни ташқарига чиқариш муаммоси пайдо бўлди. Бунинг учун ўша АЭСдаги гермовод мустаҳкамлигини ҳисоблаб чиқиш керак эди. Бу ерда шуғулланаётган бир ихтирочи қай вақтдан буён уриниб бу ҳисобни қилар, лекин натижанинг сўнгги кўринмасди. У ерга Тоживой Бўриев жўнатилди. У ҳамма маълумотларни олди-да, ЭҲМга солди — узоқ кутилган натижа бир дақиқада тайёр бўлди. Электр токи унинг ҳисоби бўйича яратилган текис кучланишли лойиҳа асосида АЭСдан ташқарига олиб чиқилди.

Ҳозир физика-математика фанлари доктори, профессор Тоживой Бўриев раҳбарлик қилаётган конструкцияларни автоматик лойиҳалаш системаси лабораториясида ўн икки ходим ишламоқда. Улар ўз олдиларига қўйган қатор муаммоларни ечиш билан бирга, сўнгги пайтларда замонавий уй-жой қурилишларидаги фазовий иншоотларни тежамкор усул ва алгоритмлар ёрдамида амалга оширмоқдалар. Лаборатория ходимлари Москвадаги Жуковский номли ҳарбий ҳаво инженерлиги академияси, Марказий аэрогидродинамика институти, Сибирдаги амалий физика институти, бир қанча конструкторлик бюролари, лойиҳа институтлари, Тошкент Давлат университети, полимерлар физикаси ва химияси, механика институтлари сингари ўндан ортиқ илмий муассасалар билан ҳамкорлик қилмоқда. Бу ерга асосан тажриба натижалари, якунлари жўнатилади. Лаборатория ходимлари томонидан улар ҳисоблаб чиқилади, ЭҲМга солинади. Кейин бу ҳисоблар натижаси синовдан ўтказилади, осциллографлар ёрдамида текширилиб, амалда қўллашга тавсия этилади.

Тоживой Бўриев ҳозир ижодий куч-қувватга, ғайратга тўлган 50 ёшда. Олимнинг илмий ишлардан ташқари жамоатчилик ишлари ҳам бир талайгина. У институтдаги ЭҲМлар марказининг назорат қилувчи комиссия раиси, университет амалий математика кафедрасининг профессори, ҳисоблаш ва амалий математика масалалари бўйича нашр қилинадиган тўпламлар редколлегиясининг, механика институтидаги махсус Илмий Кенгашнинг, назарий ва амалий механика СССР Миллий Комитети ва СССР Фанлар академияси мустаҳкамлик ва пластиклик муаммолари Илмий Кенгашининг аъзоси. Тоживой Бўриев бу ишларнинг барчасига улгуради. Ахир ўз соҳасини яхши билган мутахассис ёрдами, маслаҳати ҳамма жойда керак.

⊙ ОЛИМ БИЛАН МУЛОҚОТ: Домлага қайта қуриш ҳақида гап очдим.

— Ярага туз сепдингиз, — деди у. — Ҳозирги қайта қуриш ўз моҳияти жиҳатидан Октябрь революциясидан кам эмас. Бу куч социализмни сақлаб қолувчи ва ривожлантирувчи кучдир. Ўзимдан бир мисол келтирай: бир лойиҳам беш йил ўлик ҳолда ётди. Уни 1982 йилда топширгандим. Қурилишдаги нормалар тез-тез ўзгарар ва бунинг натижасида ўша лойиҳамни 6 марта қайта ҳисоблаб чиқишимга тўғри келди. Очиғини айтсам, шу лойиҳани ишлаб чиқаришга нега тадбиқ этдим-а, деб ўзимдан хам хафа бўлдим.

Турғунлик йилларида баъзи раҳбарлик лавозимларига ўз соҳасини билмаган кишилар ўтириб қолган эди. Мен 1982 йилдаёқ меҳнат интизомини кўтариш, янги техникаларнинг бўш турмаслиги, ихтиролардан ўз вақтида унумли фойдаланиш тўғрисида гапирган эдим. Ҳар бир соҳада ўша соҳани биладиган, уддабурон раҳбарлар бош бўлмагунча қайта қуриш бўлмайди.

Биздаги муаммоларга келсак, қурилиш, машинасозлик, энергетика, транспорт соҳаларида ҳам текис кучланишли конструкцияларни жорий этиш яхши йўлга қўйилса дейман. Шунда халқ хўжалиги маҳсулотлари тежалади, материаллар ва иншоотлар чидамлилиги, мустаҳкамлиги, сифати ошади.

ЭҲМлар ҳақида кўп гапирилади, гоҳо уларнинг ташвиқотида ҳам шошма-шошарликка йўл қўйилади. Уларни ҳали такомиллаштириш керак. 1966—71 йиллар касал ётганимда булар ҳақида кўп ўйлаганман. Ўзим ҳам ЭҲМ лойиҳаларига баъзи бир ўзгартиришлар киритганман. Ҳозирги кунларда олдимизда турган катта-катта масалаларни ечиш учун янги алоҳида машиналар яратиш керак! Сўнгги пайтларда аэродинамика билан батафсилроқ шуғулланиш, бу система бўйича янги усулларни яратиш ниятидаман. Шунинг учун жисмларнинг ҳаводаги ҳаракати бўйича бажарилаётган ишларга кўпроқ эътибор бермоқдаман.

— Мароқли суҳбатингиз учун оқшомхонлар номидан Сизга катта раҳмат!

— Омон бўлайлик, ишларимиз ривож топаверсин!

Адҳам ДАМИНОВ.

Қозоғистон ССР. Карим Бекмуҳамедов республика Соғлиқни сақлаш министрлигининг игна билан даволовчи бош терапевтидир. У ўзининг бутун онгли ҳаётини халқ табобатининг бебаҳо меросини ўрганиш ва амалиётга жорий этишга бағишлаган.

К. Бекмуҳамедов Пекинда игнатерапия халқ факультетини, сўнгра Олмаота медицина институтини тугаллади. У амалий фаолиятининг дастлабки босқичидаёқ игнарефлексотерапияни бошқа халқ воситалари билан қўшиб олиб борди. Бу даволаш натижаларини муайян даражада мустаҳкамлаш имконини берди.

Инсон танасининг топографиясида игна билан таъсир этиш мумкин бўлган 720 га яқин нуқталар бор. Шулардан 110 таси қулоқ чаноғида жойлашган. Доктор Бекмуҳамедов катта ёшдагиларда заҳарвандлик, гиёҳвандлик, кашандаликни даволашда яхшигина натижаларга эришганидан сўнг, мактаб ёшидаги болаларда ҳам профилактик процедуралар ўтказа бошлади ва катталарда синовдан ўтган биологик актив нуқталар уларда кам самара беришини аниқлади. Қулоқ чаноғидаги икки янги нуқта аксинча яхши самара берди. Врач чекишга ўрганган 1200 ўсмир иштирокида 20 мактаб ва икки ҳунар-техника билим юртида тажриба ўтказди. Ўсмирларнинг ҳаммаси чекишни ташлади. К. Бекмуҳамедовнинг методикаси ҳамкасбларида катта қизиқиш уйғотди.

СУРАТДА: игна билан даволовчи терапевт Карим Бекмуҳамедов.

ТАСС фотохроникаси.
И. Буднович фотоси.

⊙ МИНСК. Белоруссия пойтахтида «Минск—22 М» маркали митти спектрометр ишлаб чиқарила бошланди. Бу янгиликни В. И. Ленин номли Белоруссия Давлат университети олимлари яратганлар. Асбоб мамлакатимиздаги ва чет эллардаги ана шундай спектрометрлардан юксакроқ оперативлиги ва ҳар қандай модда сифат составини аниқ ўлчаши билан ажралиб туради. Бундан ташқари у электр энергияни жуда кам сарфлайди. Агросаноат, электрон ва электротехника саноати, химия ва кўмир тармоқлари корхоналаридан митти спектрометрга буюртмалар олинди.

⊙ РОСТОВ-ДОН. «Ростсельмаш» дарвозасидан чиққан «Дон—1500—Ротор» шоли комбайнларининг тажриба туркуми Дон, Кубань ва Херсон шолипояларида синаб кўриш учун жўнатилди. Янги машиналарда механизаторларнинг эътирозлари ҳисобга олинган. Чунончи, комбайннинг юриш қисмидан фойдаланиш сифатлари яхшиланган, унинг баланд-пастликлардан ўтиши ва манёвр қилиши оширилган, янчиш аппарати ҳам анча мукаммал. Машиналар похолни силкитадиган механизмлар билан жиҳозланган, бункери икки баравар катта қилинган.

⊙ РИГА. Латвиянинг «Нагли» балиқчилик совхозида Болтиқ бўйида биринчи карп балиқлари чавоқларини саноат усулида етиштирадиган ва улар билан савдо қиладиган корхона қурила бошлади. Технология икра олишни, уни махсус қурилмаларда инкубациялашни ва соғлом насл етиштиришни кўзда тутади. Корхона бир мавсумда 50 миллион балиқ чавоғи етиштириб беради. Уларнинг анча қисми балиқларни кўпайтириш учун бошқа хўжаликларга етказиб берилади.

⊙ ЎШ. Ўш область Ола Буқа районининг боғдорлари мева-резавор маҳсулотлари нобуд бўлишини қисқартириш имкониятига эга бўлдилар: янги консерва заводи ишга туширилди. Корхона йилига икки миллион шартли банка мураббо, компот, жем ишлаб чиқаради. Қирғизистоннинг жанубида мева-сабзавот маҳсулоти етиштириладиган майдонларга яқин жойда маҳсулотни қайта ишлайдиган ўнта завод ишлаб турибди.

⊙ ТУРКА (Львов области). Шаҳар атрофидаги Маяковский номли колхоз кооперативи аҳолини сут билан таъминлашни яхшилаш имконини берди. Бир гуруҳ чорвадорлар хўжалик билан шартнома асосида сут тайёрлаб, уни район марказида ўзлари очишган махсус магазинда сотадилар. Магазинга эрталаб ва кечқурун бозор нархидан арзонроқ нархда янги соғилган сут олиб келинади. Ҳозир областда ана шундай корхоналарнинг бутун бир тармоғи ишлаб турибди. Колхоз ва совхозлар кооперативларни транспорт билан таъминлаб, прокатга зарур ускуналар ажратиб бердилар. (ТАСС).

Дала ҳовли

(Бўлган воқеа)

Янги ишхонанинг остонасидан ўтишим билан хотинимнинг қулоғимга қуйганлари эсимга тушди: «Биринчи кунданоқ квартирамизни кенгайтириш масаласида ариза беринг, дала ҳовли олишга навбатга туринг! Ҳозир ишхоналарда дала ҳовли бериш расм бўлиб қолган. Импортний нарсалар бериб қолса, анқайиб юрманг — олаверинг! Бўшашманг!».

Эълонлар тахтачасига ёпиштирилган хабарларга қараганда, бу корхонада хотинимни қизиқтирган масалаларнинг бирортаси ҳам ҳал қилинмас экан, деган хавотирга тушиб, кайфиятим пасайиб қолди. Идора бошлиғи ходимлари билан мени нари-дан-бери таништирди-да, енг шимариб, иш бошлашимни уқтириб, чиқиб кетди. Хонамда шумшайиб ўтирган эдим, эшикдан пакана бир одам тиржайиб кириб келди. Унинг каттакон боши пакана танасига жуда беўхшов қўндирилган бўлиб, ўнг елкаси чапига нисбатан тахминан бир ярим марта каттадек эди. Бунинг устига у, хавфсирагандек дам-бадам эшикка қараб қўяр эди.

— Биринчи иш кунингиз билан табриклаб қўяй деб кирувдим, — деди пакана менга жилмайиб.

— Ташаккур, ташаккур! — дедим мен унга қўл чўзиб. — Сиз ҳам шу корхонада ишлайсизми?

— Ҳа, ҳа! Мен қаршингиздаги хонаданман, — деди у олазарак бўлиб. — Фамилиям Сотдиев.

Биз танишдик, ҳол-аҳвол сўрашдик. Сотдиевнинг кўзида аллақандай ғамгинликни кўриб, унинг олдимга дардлашгани кирганини сездим.

— Биродар, сизга дала ҳовли керак эмасми? — сўраб қолди Сотдиев худди мўлжалга уриб. — Менга пул зарур бўлиб қолди, азизим. Шунинг учун ҳовлини арзонгинага беришим мумкин.

Ҳовлисини мақтаб, оғзининг суви қочди. Ҳовлининг нархи қанча, деб сўраганимда, у кўзини мўлтиратиб «минг сўм» деди.

Минг сўмга ҳозир дала ҳовли у ёқда турсин, катакдек қуруқ ер ҳам олиб бўлмаслигини билганим учун хотиним билан маслаҳатлашиб ўтирмай, рози бўлдим. Шанба куни дала ҳовлини кўриб, расмиятчиликни ҳал қилишни таклиф қилганимда, Сотдиевнинг пешонасидан тер чиқиб кетди.

— Шанбагача икки кун бор. Ота-боболаримиз савдо-сотиқ ишини ҳеч пайсалга солишмаган, — деди у эшик томон аланглаб. — Яхшиси шу бугуноқ, ишдан кейин, келинни олиб бориб келақолайлик.

Худди шундай қилдик.

Дала ҳовли ҳақиқатан ҳам антиқа ерга жуда дид билан қурилган экан. Унга кетган харажат, дала ҳовлига тўланган ҳақдан камида тўрт ҳисса кўп эди. Бунинг устига шовқин-сурон қиладиган атрофда ҳеч ким йўқ, фақат биргина қўшни бор экан, холос. Бу одамови хотинимга жуда ёқиб тушди. Уйга қайтгач, туни билан дала ҳовлини қандай жиҳозлаш ҳақидаги режаларини айтиб, менга уйқу бермади. Шанба келгунча юрагимиз қинидан чиқай деди. Жума куниёқ дала ҳовлига жўнавордик.

Бахтнинг умри қисқа, ғамники эса жуда узун бўлади. Дала ҳовлига етишгандаги бизнинг бахтли онларимиз ҳам бир соатдан ошмади. Аммо ҳовлининг ташвиши ойлаб чўзилиб кетди.

Шаҳардан олиб келган енгил-елпи кўчларимизни хонага жойлай бошладик. Мен ишга киришганимда хаёл суриб ишлашни яхши кўраман: хаёл билан анча иш қилиб қўйганингни билмайсан! Мана бугун ҳам шундай ширин хаёллар оғушига шўнғидим.

Дала ҳовлини худди шоҳлар саройидек безатган эмишман. Ҳовлининг теварагн сарв дарахтлари билан ўралган. Ранг-баранг тўтиюбулбуллар сайраб, учиб юрибди. Ҳовуз ўртасидаги фонтан атрофга сув пуркаб турибди. Хотинимнинг хитойча халатини кийиб олган Мунирахоннинг тирсиллаган оппоқ оёқларига бошимни қўйиб ётибман...

Хотиним ширин хаёлимнинг расвосини чиқарди. Бирам қичқиради, бирам қичқиради... Ўзимга келиб қарасам моҳи пайкар Мунирахоннинг ўрнида қўрқувдан ранги-рўйи ўчиб, дағ-дағ титраб ўзимнинг минг йиллик хотиним турибди. Энсам қотиб, «Нима гап?» деб сўрадим. Унинг тили гапга келмай, қўли билан бурчакни кўрсатди. Имо қилинган томонга қарадим. Қарадиму тахтадек қотиб қолдим: каламушдек келадиган бир дала сичқони менга безрайиб қараб турар эди...

Тинчимиз бузилди. Ошхонада ҳам, ҳовлида ҳам ҳамма ёқни дала сичқонлари босиб кетди. Туни билан қимир этмай, хотиним билан ҳовлининг ўртасида ўтириб чиқдик. Саҳарлаб, нонушта ҳам қилмай шаҳарга отландик. Машинага ўтираётганимизда ягона қўшнимнинг истеҳзоли кулишига кўзим тушиб қолди. Унинг кафтида бояги сичқонлардан иккитаси ўйнаб турар эди.

Шундай яхши дала ҳовлида ҳеч ким яшаолмай, ҳовли қўлдан-қўлга ўтиб туришининг сабаби ғаламис қўшним эканлигига тушундим. Шунинг учун мен ҳовлини сотиш фикридан қайтиб, қўшнимнинг найрангига қарши кураш йўлини излаш устида бош қотирдим. Доно ўртоғим мени бу вазиятдан қутқарди. У иккита кўзойнакли илон солинган қутини менга ҳадя қилди:

— Сичқонларни қириб ташлашади!

Илонлар ўз ишини қилди. Илон келган куннинг эртасигаёқ сичқонлар ин-инига кириб кетишди. Аҳволнинг бунчалик тез ва кескин ўзгаришини кутмаган қўшним, сочини юлиб, ҳовлида у ёқдан-бу ёққа югура бошлади. Майсанинг устида кулча бўлиб, офтобда исиниб ётган илонга тўсатдан дуч келиб қолди. Қўрқувдан қинидан чиқай деган кўзлари менга тушганда, мен заҳархандалик қилиб, тиржайиб қўйдим. Кейин ойналарни очиб, уйни йиғиштира бошладим. Чунки, мен қўшнимдан ўчимни олиб, дала ҳовлида осойишталик ўрнатган эдим.

Ниҳоят, қўшнимнинг асаби дош беролмади: бир кун эрталаб туриб қарасам қўшни кетворибди. Эшигига эса «Ҳовли арзонга сотилади» деб ёзиб қўйилган. Қувончим ичимга сиғмай, қийқириб юбордим.

Қўшним ҳовлисини арзон сотибди — атиги минг сўм. Бахтимни қарангки ҳовлини олган одам менга илон тақдим қилган синфдошим. Омаднинг бизга нисбатан бўлган бундай ҳимматидан мен ҳам, ўртоғим ҳам чексиз бахтли эдик. Навбатдаги шанбада дала ҳовлимизнинг чинакам жаннат эканлигига ҳаммамиз ишондик.

...Эрталаб хўрознинг қулоғим остида янграган қийқириғидан уйғониб кетдим. Қарасам, сўри устида девдек бобоқ хўроз, қонталаш кўзларини олайтириб турибди. Нарироқда эса ўртоғим бадантарбия қилмоқда. У мени кўриб очилиб кетди:

— Нақадар гўзал! Хўрозим овозининг табиатга мос тушишини қара!

Мен индамай кўрпага ўралдим. Энди бу бетарбия хўроздан қутулиш йўлини ўйлаш керак.

Аъзам АЗИМОВ.

Олис бурғулар акс садосини тинглаб

Тожикистон ССР. Ядро портлатишлари устидан контроль бўйича Совет—Америка тажрибаси орбитасига Помир этакларида жойлашган Гарм қишлоғи ҳам қўшилди. Шу ерда «Чусал» совет сейсмик станцияси яқинида. Америка сейсмик станциясини ташкил этиш ишлари бошлаб юборилди. Уни жиҳозлаш учун Калифорния университетининг ходимлари Лэрри Мэй ва Жеймс Батти етиб келишди.

Барча асбоб-ускуналар Совет—Америка қўшма экспериментининг биринчи босқичи ўтган Қарқаралинскда (Қозоғистонда) синовдан ўтган эди. Мутахассислар иш кўлами кенгайиб бораётганига қарамай, ана шу асбоб-ускуналар бу сафар ҳам ўз вазифасини соз адо этади, деб ҳисоблашмоқда. Экспериментнинг биринчи босқичида «сезгирлик чегараси» 200 километрдан ошмаган бўлса, эндиликда 1000 километрдан зиёдроқ радиусдаги территория назорат остига олинади.

СУРАТДА: Калифорния университетининг ходимлари Жеймс Батти (чапда) ва Лэрри Мэй (ўнгда), СССР Фанлар академияси О. Ю. Шмидт номидаги Ер физикаси институтининг илмий ходими Валерий Кунаков.

ТАСС фотохроникаси. С. Жуков фотоси.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЧЕТ ТИЛЛАР ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ

1988-1989 ўқув йили учун

чет тилларни ўрганиш бўйича

ПУЛЛИ ТАЙЁРЛОВ КУРСЛАРИГА

ТИНГЛОВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Тингловчилар олий ўқув юртларига ва аспирантурага кириш программаси бўйича инглиз, немис ҳамда француз тилларини ўрганадилар.

Пуллик тайёрлов курсларига ўрта ва олий маълумотли граждалар, ўрта мактабларнинг юқори синф ўқувчилари ҳамда техникум ва билим юртларининг юқори курс студентлари қабул қилинади.

Машғулотлар 15 ноябрдан бошланади ва ўзбек ҳамда рус тилларида олиб борилади.

МАШҒУЛОТЛАР ҲАФТАДА ИККИ МАРОТАБА КЕЧ СОАТ 18.45 ДАН 22.00 ГАЧА ИНСТИТУТ БИНОСИДА ЎТКАЗИЛАДИ.

Ўқиш муддати — 7 ой.

АРИЗАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНМОҚДА.

Пуллик тайёрлов курсларига кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: ректор номига ариза, яшаш ёки иш (ўқиш) жойидан справка, маълумоти ҳақидаги ҳужжатдан кўчирма, 3х4 см. ҳажмли 2 дона фотосурат, таълим учун тўланган пул квитанцияси.

Ҳужжатлар қуйидаги адресда қабул қилинади: Тошкент шаҳри, Навоий кўчаси, 48-уй, 31-хона.

НАРХИНИ ЎЗИНГИЗ БЕЛГИЛАЙСИЗ

СИЗ «ТАШТЕКСТИЛЬ-ШВЕЙТОРГ»

ОЛОЙ ВА ОКТЯБРЬ БОЗОРЛАРИДА ЎТКАЗАЁТГАН

ҚИМ ОШДИ САВДОСИДА

ИШТИРОК ЭТИБ, ЎЗИНГИЗГА МАЪҚУЛ БЎЛГАН КЎЙЛАК ЁКИ КОСТЮМНИ, ХАЛАТ ЁКИ САРАФАННИ НИСБАТАН АРЗОН НАРХДА

СОТИБ

ОЛИШИНГИЗ МУМКИН

«ТАШТЕКСТИЛЬШВЕЙТОРГ» (78-93-02).

Мода мухлислари, Сизлар учун

Тошкент **«Қизил тонг» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси мода мухлиси бўлган хотин-қизлар учун модадаги хушбичим кийимларнинг катта коллекциясини тайёрлади. Улар билан Сиз**

21 СЕНТЯБРЬ СОАТ 17 да

ФИРМАЛИ «ЗАРЯ»

МАГАЗИНИДА

ТАНИШИШИНГИЗ, ЎЗИНГИЗГА МАЪҚУЛ БЎЛГАН МОДЕЛИНИ ТАНЛАБ ОЛИШИНГИЗ МУМКИН.

Шу куни магазинда қишки астарсиз пальтоларнинг намойиши ва савдоси ташкил этилади.

Магазин адреси: Космонавтлар проспекти, 41.

Иш вақти — соат 10 дан 19 гача. Танаффус соат 14 дан 15 гача.

Дам олиш куни — якшанба.

Транспорт: метронинг «Ойбек» станцияси.

ТОШКЕНТ «ҚИЗИЛ ТОНГ» ТИКУВЧИЛИК ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИНИНГ ФИРМАЛИ «ЗАРЯ» МАГАЗИНИ.

«Союзторгреклама» Бутуниттифоқ бирлашмасининг Ўзбекистон агентлиги.

МАГИСТРАЛЬ

Қонун — барчага баравар

⊙ БИЗНИНГ СПРАВКА. Ҳар куни шаҳримиз кўчаларида йўл-транспорт ҳодисасидан саккиз киши тан жароҳати олади, ҳар уч кунда икки киши бахтсиз ҳодисадан ҳалок бўлади. Шу йилнинг ўтган етти ойи мобайнида Тошкент кўчаларида 1407 марта йўл-транспорт ҳодисаси содир бўлди. Бунинг оқибатида 122 киши ҳалок бўлди ва 1524 киши тан жароҳати олди. Гарчи авариялар 1,1 процентга қисқарган бўлсада, жароҳатланаётган ва ҳалок бўлаётганлар сони камаймаяпти.

Газетамиз бу мавзуга бир неча бор мурожаат этган эди. Эсингизда бўлса аввалги «Магистраль» подборкамизда берилган материалларда пиёдалар ҳаракатини яхшилаш, йўл-транспорт ҳодисаларининг олдини олиш хусусида фикр юритган эдик. Яқинда Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети қошидаги йўл ҳаракати хавфсизлигини таъминлаш бўйича комиссия йиғилишида ҳам бу хусусда атрофлича фикр юритилди. Унда шаҳар районларининг ички ишлар бўлими раҳбарлари, районларнинг давлат автомобиль инспекцияси бошлиқлари, автомобиль ва йўл хўжалиги раҳбарлари иштирок этдилар. Пойтахтнинг кўпгина районлари, шу жумладан Акмал Икромов, Фрунзе, Сергели, Киров, Октябрь ва ҳаммадан ҳам Сергели районларида йўл ҳаракати хавфсизлигини таъминлаш масаласи ғоят оқсаяпти.

Агар бу масалага чуқуррок ёндошадиган бўлсак, албатта районлардаги транспорт ва йўл хўжалиги корхоналари ҳамда ташкилотлари, ГАИ ходимлари йўл ҳаракати хавфсизлиги бўйича белгиланган тадбирларни тўла бажармаётганлигини кўриш мумкин. Шаҳар соғлиқни сақлаш Бош бошқармасининг тез ёрдам автобазаси шофёрлари аварияга кўпроқ йўл қўйяптилар. Масалан, автобаза шофёри Н. Ғиёсов 25—04 ТНЛ номерли «РАФ-22031» маркали носоз машинада Белоножко кўчасида кетаётиб қарама-қарши ҳаракат йўналишига чиқиб кетди ва натижада велосипедда кетаётган йўловчини босиб кетди. Йўловчи шу заҳоти ҳалок бўлди. Шофёрнинг ўзи ва фельдшер тан жароҳати олди. 2-автокомбинатда, «Госкомводстрой»нинг автохўжалигида ҳам ишлар яхши эмас. Транспорт интизомига риоя этмаслик ва ҳайдовчиларнинг ишини суст назорат қилиш туфайли кўпгина авариялар содир бўлмоқда. Бу борада 8-автобус парки (директори вазифасини бажарувчи Тошбоев) «рекорд» қўйиб юборди. Ҳайдовчиларнинг айби билан беш марта йўл-транспорт ҳодисаси содир этилиб, беш киши жароҳатланди. Сабаби — маъмурият линиядаги ҳайдовчиларнинг ишини мутлақо назорат қилмай қўйди. Албатта бунда район давлат автомобиль инспекцияси бўлими ходимларининг ҳам айби бордир. Улар етарли талабчанлик қилмаяптилар. Автобусларнинг техник носоз ҳолда линияга чиқиш ҳоллари ҳамон учраб турибди. Бу борада 3-автокомбинат (директори Д. Хўжаев) «пешқадамликни» қўлдан бермай келяпти. Текширилган 263 автобусдан 34 таси линияга нуқсон билан чиққан. Албатта бунга йўл ҳаракати хавфсизлигини таъминлай олади, деб ҳеч ким кафолот беролмайди.

Фрунзе районидаги 2-маршрутли таксилар автокорхонаси (директори Р. Файзуллаев) шофёрлари авария қилишда бошқалардан «қолишмаяпти». Бў ерда йўл ҳаракати қоидаларига риоя қилинмаслиги натижасида авариялар сони ортиб бормоқда. 2502-автоколонна (бошлиғи А. Ханамейзер) да ҳаракатдаги состав орасида меҳнат интизомининг бузилиш ҳоллари тез-тез содир бўлиб турибди. Масалан, ҳайдовчилар командировкалардан кечикиб келадилар, муддати ўтиб кетган йўл варақалари билан линияга чиқадилар. Натижада йўл-транспорт ҳодисасига йўл қўймоқдалар. Эксплуатация бўйича бошлиқ ўринбосари А. Бекматов, автомобиль отряди бошлиғи З. Қобилжоновлар назоратни ва жавобгарликни бўшаштириб юборганликлари учун бир неча бор огоҳлантирилдилар, аммо автоколоннада ҳеч нарса ўзгармаяпти. Коллектив ҳаётига совуққонлик билан қараётган бу хўжалик раҳбарлари қандай қилиб қайта қуришни амалга оширишлари мумкин?

Маълумки, транспортнинг техник ҳолати катта аҳамиятга эга. Шу мақсадда йиллик техник кўрик 31 июлгача якунланиши керак. Афсуски бу иш кўпгина районларда ўлда-жўлда ётибди. Масалан, Октябрь районида техник кўрик плани 57 процент, Акмал Икромов районида 43 процент, Киров районида атиги 36 процент бажарилган, холос. Ахир бундай вазият билан келишиб бўладими? Район ГАИ бўлимлари бошлиқлари К. Усмонов, Т. Азимов, П. Чобанлар бутун куч ва имкониятларини ана шу муҳим кампанияни тўла-тўкис ўтказишга қаратишлари лозим. Акс ҳолда кўчада яна кўпгина йўл-транспорт ҳодисалари содир бўлиши мумкин. Носоз автомобиль билан узоққа бориб бўлмайди...

Афсуски, самарали курашишга қарамай, ичкиликбозлик туфайли бўлаётган авариялар сони ҳам камаймаяпти. Ҳозирги кунда шаҳарнинг 72 та автомобиль хўжалигида махсус медицина пунктлари ишлаб турибди. Улар рейс олдидан ва рейсдан сўнг ҳайдовчиларни медицина кўригидан ўтказяптилар. Лекин уларнинг ҳаммаси ҳам шу кун талаблари даражасида ишлаяпти, деб бўлмайди. Кўплари оддий мосламаларга эга эмас. Натижада бундай кўриклар фақат номигагина рўйхат учун ўтказилиб қоляпти. Масалан, 2505-автокорхона (директори Исматуллаев) ва 2515-автокорхона (директори Пятигорский) ларда медицина кўриклари номигагина ўтказиляпти. Автокорхоналарнинг раҳбарлари ичкиликбозлик ва алкоголизмга қарши кураш бўйича жамоатчилик комиссияларининг ишига етарли эътибор бермаяптилар. Бизнингча, бу борадаги ишларни кучайтириш лозим. Жиддий профилактика ишларини ўтказиш зарур. Афсуски ҳали айрим автомобиль корхоналарида ичкиликбозликка қарши ҳеч қандай кураш олиб борилмайди. Масалан, Тошкент шаҳар дорихоналар бошқармаси (директори А. Мўминов) автомобиль хўжалигида шу пайтгача ичкиликбозлик ва алкоголизмга қарши кураш бўйича комиссия ташкил этилмаган. Шу туфайли, яъни ҳайдовчиларнинг кайф ҳолда руль бошқараётганлиги сабабли Октябрь ва Киров районларида йўл-транспорт ҳодисалари сони ортиб боряпти.

— Шу йилнинг ўтган етти ойи мобайнида 2228 киши транспортни маст ҳолда бошқарганлиги учун ушланди, — дейди Тошкент шаҳар давлат автомобиль инспекцияси бошқармаси бошлиғи ўринбосари З. А. Сочавский. — Бу борада «Таштеплокоммунэнерго» ишлаб чиқариш бирлашмаси (директори В. Н. Газаров) «карвонбошилик» қилмоқда. Ўтган ойда шу корхонанинг тўрт нафар шофёри кайф ҳолда ушланди...

Хуллас, юқорида айтиб ўтилган кўпгина камчилик ва нуқсонлар шаҳар кўчаларида йўл-транспорт ҳодисаларининг содир бўлишига, уларнинг сони тобора ошишига олиб келмоқда. Бу кўпинча белгиланган қонун-қоидаларга, йўл ҳаракати қоидаларига риоя этилмаслиги натижасидир. Қонун — ҳамма учун баб-баравар. Ўйлаймизки, юқорида номлари зикр этилган автомобиль хўжаликларининг раҳбарлари, район ГАИ бўлимларининг ходимлари қиссадан ҳисса чиқариб оладилар ва келгусида мавжуд нуқсонларни бартараф этадилар.

И. РАҲИМОВ,
Тошкент шаҳар Давлат автомобиль инспекцияси бошқармаси ходими, милиция капитани.

Т. ТОШЕВ,
«Тошкент оқшоми»нинг махсус мухбири.

Йўл қоидасига риоя қилинмагач.
М. Нуриддинов фотоси.

Буни ҳамма билиши керак

Ўтган йили «Магистраль» рубрикаси остида «Йўл ҳаракати қоидалари» бўйича билимдонлар конкурси ўтказилган эди. Ғолиблар тақдирланишди ва мухбиримизга «Магистраль» подборкаси ва «Йўл ҳаракати қоидалари» бўйича ўз фикр ва мулоҳазаларини билдирдилар.

⊙ Билимдонлар конкурсида мунтазам қатнашиб келаяпман. Бунинг сабаби — аввало техник олий ўқув юртида ўқишим бўлса, иккинчидан «Йўл ҳаракати қоидалари»га қизиққанлигимдир. Мен билимдонлар конкурсига мунтазам қатнаша бориб, кўча қоидалари билан яқиндан танишдим, уларни чуқур ўзлаштириб олдим. Чунки ҳар бир инсон учун йўл ҳаракати қоидаларини билиш жуда зарурдир.

М. АЗИМОВА,
Беруний номидаги Тошкент политехника институтининг 1-курс студенти.

⊙ «Магистраль» рубрикаси остида иложи борича ҳар хил транспорт воситалари орқали келиб чиқадиган бахтсиз ҳодисаларда жабрланувчиларга биринчи медицина ёрдами кўрсатиш бўйича материаллар бериб борилса, айни муддао бўлади.

Р. АВАЗОВ,
Халқлар дўстлиги орденли Тошкент қишлоқ хўжалиги институти мева-сабзавотчилик факультетининг 5-курс студенти.

⊙ Конкурс шартлари ва топшириқлари ҳар ойда мунтазам бериб борилса. Газета саҳифасида йўлларимизда содир бўлаётган бахтсиз ҳодисалар ҳақида кенгроқ мақолалар бериб туришни мақсадга мувофиқ деб ўйлайман. Кўчаларимизда, кўп чорраҳаларда светофорлар ишламайди. ГАИ ходимлари ҳаракатни тартибга солишда кўп хатолар қилишади. Натижада чорраҳаларда транспорт тиқилиб кетади.

Кўча тасодифларининг олдини олиш умумхалқ иши. Бу ишда ҳаммамиз иштирок этишимиз керак.

Ғ. АБДУҚОДИРОВ.
2512-автоколонна шофёри.

⊙ Ҳозирги автомобиль транспорти ривожланган пайтда йўл ҳаракати қоидаларига қатъий риоя қилиш нафақат ҳайдовчи, балки ҳар бир пиёда учун ҳам муҳим аҳамиятга эгадир. Шу сабабли «Тошкент оқшоми» газетасининг ижодий ходимлари «Магистраль» рубрикасини ташкил қилиб жуда хайрли ишга қўл уришган.

⊙ Мен ўқитувчи бўлганлигим учун газетхонлар диққатини оилада ва мактабда болаларга кўча ҳаракати қоидаларини ўргатиш бугунги кун талаби даражасида эмаслигини эслатиб ўтишни лозим топдим. Кўпгина қишлоқ мактабларида ўқувчиларга йўл ҳаракати қоидаларини ўргатиш учун шароит, кадрлар етишмайди. Шунинг учун бу ҳақда ўйлаб кўрилса мақсадга мувофиқ бўлар эди. Шуни ҳам алоҳида қайд қилиш керакки, ўзбек тилида кўча ҳаракатига оид қўлланмалар жуда кам.

И. ЭШБОЕВ,
Сурхондарё область, Жарқўрғон районидаги 6-ўрта мактабнинг илмий бўлим мудири.

⊙ Конкурс кишиларни «Йўл ҳаракати қоидалари»ни мукаммалроқ ўрганишларига катта ёрдам беради. Мен истардимки, газета саҳифаларида топшириқлар кўпроқ бериб борилса. Бу бизни ўйлашга, ўрганишга жалб этади.

М. АСАДУЛЛАЕВ,
10-синф ўқувчиси.

⊙ «Тошкент оқшоми» газетаси саҳифасида ўтказилаётган «Йўл ҳаракати қоидалари» конкурсида қатнашишим туфайли кўча ҳаракати қоидаларини мукаммалроқ ўрганяпман. Лекин конкурс саволларини мураккаблаштириш ҳамда сонини кўпайтириш мақсадга мувофиқ бўлади.

ГАИ раҳбарлари адресига ҳам баъзи бир мулоҳазаларимни айтиб ўтишни лозим топдим. Ҳайдовчиларнинг маданият даражаси жуда паст. Светофор қизил чироғида тўхташ линияси у ёқда турсин, ҳатто пиёдалар ўтиш жойигача банд қилиб машинани тўхтатадилар. Ўнгга ёки чапга бурилиш чоғида светофор яшил чироғида ўтаётган пиёдага йўл бермайдилар. Ёки ёмғирли кунда йўл четида турган пиёдага сув-лой чаплаб кетиш қайси маданият доирасига киради. Шу ва шунга ўхшаш қоида бўйича жавобгарлик назарда тутилмаган ҳолларда ГАИ ходимлари масалага социал адолат принциплари асосида ёндошиб, ҳайдовчига чин инсоний танбеҳ беришлари керак деб ўйлайман.

Н. АЪЗАМХЎЖАЕВ,
«Главташкентстрой» «Строймеханизация» тресты 1-механизация бошқармаси экскаватор машинисти.

⊙ Мен сизлардан бир нарсани илтимос қиламан. Масалан, қоидани бузган ҳайдовчининг қўлига ГАИ ходимлари квитанция тутқазишади. Уни кассага бориб жарима тўлаб келишга мажбур этишади. Бунинг учун қанча вақт кетади. Бу ишни ўша жойнинг ўзида ҳал этса бўлмайдими? Шундай тартиб ҳақида ўйлаб кўрилса ёмон бўлмасди.

Ш. МИРЗАКАРИМОВ,
1-автобус парки шофёри.

Ўрганса арзийди

Замонавий мактабларнинг ҳовлисини ҳаракат хавфсизлиги майдончасисиз тасаввур қилиш қийин. Бундай майдончалар болалар боғчаларининг ҳовлиларидан ҳам ўрин оляпти. Бу ҳаёт талаби, ҳозирги кун талаби бўлиб қолмоқда.

Хўш, ҳаракат хавфсизлиги майдончаси нимадан иборат? Кўча ҳаракатига ҳалал бермай туриб болаларга кўча ҳаракати қоидаларини ўргатишни биринчи бўлиб республикамизда Андижон областидаги Марҳамат районининг Бобур номли ўрта мактаб меҳнат таълими ўқитувчиси Дадажон Мирзаев ихтиро қилган эди. Бу тажрибани кейинчалик республикамиздаги, шу жумладан Тошкентдаги кўпгина мактаблар оммалаштирдилар. Автомобиль шаҳарчаларида йўл ҳаракати ўйинлари ўтказила бошланди. Бу ўз самарасини бермоқда. Бизнингча, ана шу тажрибани барча мактабларда оммалаштириш зарур.

«ЙЎЛ ҲАРАКАТИ ҚОИДАЛАРИ» БИЛИМДОНЛАРИ ДИҚҚАТИГА

Маълумки, аввалги подборкамизда оқшомхонлар диққатига бешинчи топшириқни ҳавола этган эдик. Бу топшириққа И. Эшбеков, Б. Аҳмедов, М. Султонов, А. Исроилов, К. Раҳмонбердиев, Юсуповлар оиласи, Мирусмоновлар оиласи, Авазовлар оиласи, Ҳ. Абдусаломов, О. Баҳриддиновлар тўғри жавоб беришган.

С. Ғанихўжаев, М. Ҳасанов, Т. Худоёров, Аҳмаджоновлар оиласи, С. Нориев, З. Мирсаидовларнинг жавоблари жюри томонидан нотўғри деб топилди.

Жавобларингизни кутамиз.

ОҚШОМХОНЛАР ДИҚҚАТИГА!

«Тошкент оқшоми»нинг навбатдаги сони 22 сентябрда чиқади.

Редактор
Т. М. ҚОЗОҚБОЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТУРИСТ

ТОШКЕНТ САЁҲАТ ВА ЭКСКУРСИЯЛАР БЮРОСИ

24 ОКТЯБРДАН 11 НОЯБРГАЧА

«ТОШКЕНТ» ТУРИСТИК ПОЕЗДИДА
БОЛТИҚБЎЙИГА ЎТКАЗИЛАДИГАН ҚИЗИҚАРЛИ САЁҲАТГА

ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

Саёҳат маршрути: ТОШКЕНТ-ХАРЬКОВ-МИНСК-БРЕСТ-ВИЛЬНЮС-КАУНАС-КАЛИНИНГРАД - НОВГОРОД-ТАЛЛИН-ЛЕНИНГРАД(2 КУН) — ТОШКЕНТ.

Нисбатан қисқа муддат ичида Сиз Иттифоқдош республикаларнинг пойтахтларида, қаҳрамон шаҳарларда бўлиб, совет халқининг революцион, жанговар ва меҳнат шуҳрати жойларига борасиз, шаҳарларнинг диққатга сазовор жойлари, маданият ва табиат ёдгорликлари билан танишасиз.

Йўл ҳақи, купели вагонда яшаш, вагон-ресторанда овқатланиш, экскурсия хизмати йўлланма баҳосига киради.

Барча масалалар бўйича қуйидаги адресга мурожаат қилинсин: Тошкент шаҳри, Навоий кўчаси 69-«а» уй. («Пахтакор» метро станцияси).

Тошкент Давлат циркида

РСФСР халқ артисти, масхарабоз МАЙ—ЕВГЕНИЙ МАЙХРОВСКИЙ ЎЗ МАСХАРАБОЗЛАР ГРУППАСИ ИШТИРОКИДА

«Ёрқин давра аренаси»

ЦИРК СПЕКТАКЛИ

НОМЕР ПРОГРАММАСИДА:

РСФСРда хизмат кўрсатган артист БОРИС МАНЖЕЛИ раҳбарлигидаги «ЎРГАТИЛГАН ОТЛАР».

ВАЛЕРИЙ ВЛАДИМИРОВ раҳбарлигидаги «АКРОБАТЛАР БАТУТЕДА».

Бутуниттифоқ конкурсининг лауреати АНЖЕЛИНА МОНАСТИРСКАЯ ижросида «ИЛЛЮЗИОН МИНИАТЮРАЛАР».

АНАТОЛИЙ ГУРОВ, ЛАРИСА ВА АНДРЕЙ ОБОЕНСКИЙЛАР ижросида «МУЗИКАЛИ БУФФОНАДА».

ЛАЙМА БЕРЕЙШИТЕ ижросида «ОТДА ЮРИШ ОЛИЙ МАКТАБИ».

Томошаларда катта миқдордаги ўргатилган ҳайвонлар: КАПТАРЛАР, ЎРДАКЛАР, ҒОЗЛАР, ИТЛАР, ОТЛАР, МУШУКЛАР ИШТИРОК ЭТАДИ.

ТОМОШАЛАР: 19.30 да, шанба кунлари 16, 19.00 да; якшанба кунлари — соат 12, 15, 18.00 да бошланади.

Олдиндан билет сотиш кассалари очиқ.

КОЛЛЕКТИВ БЎЛИБ ТУШИШ УЧУН ЗАЯВКАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Қишлоқ жойларида яшовчи томошабинларнинг заявкалари навбатдан ташқари инобатга олинади.

Касса дам олиш кунларисиз, ҳар куни соат 10 дан 20.00 гача ишлайди.

Театр

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 20/IX да **Риголетто** (19.00), 21/IX да **Оққуш кўли**, 22/IX да **Оловли фаришта.**

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 22/IX да **Зўлдир.**

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 20/IX да **Чернобиль алангаси** (19.00), 21/IXда **Парвона** (19.00).

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **Москва цирки артистлари иштирокида янги программа** (20, 21, 22, 23/IX да 19.30 да).

Кино

20 СЕНТЯБРДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

Ватан — «АССА» (18.30, 21.00).
Дружба — «КИНГ-КОНГ» (жуфт ва тоқ соатларда).
Нукус — «ШАҲРИЗОДАНИНГ ОХИРГИ КЕЧАСИ» (тоқ соатларда ва 20.45 да).
ВЛКСМ 30 йиллиги—«КИНГ-КОНГ» (18, 15, 20.30).
Тошкент Советининг 50 йиллиги — «ОНАМНИНГ ЖАЗМАНЛАРИ» (жуфт соатларда ва 21.30 да).
Ўзбекистон ССР 25 йиллиги — «ЭРКАКЛАР ПОРТРЕТИ» 18.30, 21.00).
Чайка — «АССА» (18.30, 21.00).

21 СЕНТЯБРДА

Ватан — «АССА» (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00).
Дружба — «КИНГ-КОНГ» (жуфт ва тоқ соатларда).
Нукус — «ШАҲРИЗОДАНИНГ ОХИРГИ КЕЧАСИ» (тоқ соатларда ва 20.45 да).
ВЛКСМ 30 йиллиги — «КИНГ-КОНГ» (11, 13.30, 16, 18.15; 20.30).
Тошкент Советининг 50-йиллиги — «ОНАМНИНГ ЖАЗМАНЛАРИ» (жуфт соатларда ва 21.30 да).
Ўзбекистон ССР 25 йиллиги — «ЭРКАКЛАР ПОРТРЕТИ» (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00).
Чайка — «АССА» (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00).

АВТОМАТ-ЖАВОБ БЕРУВЧИ
Санъат саройи — 44-39-51.
Чайка — 77-06-20.
Тошкент Советининг 50 йиллиги — 78-47-25.
Қозоғистон — 35-24-92.
Москва —68-68-81.
Ватан — 74-30-38.
Восток — 91-14-61.
Дружба — 67-96-87.
Кинолаштириш бошқармаси — 33-37-11.

МАРКАЗИЙ «ПАХТАКОР» СТАДИОНИДА

23 СЕНТЯБРЬ СОАТ 19.00 ДА

СССР 51-чемпионати учун

«ПАХТАКОР» (Тошкент) — «КОЛОС» (Никополь) **1-лига командалари ўртасида ФУТБОЛ**

ТАНАФФУС ВАҚТИДА СПОРТ-БУЮМ ЛОТОРЕЯСИ ЎЙНАЛАДИ.

Серияларнинг номерлари 046001 дан 048000 гача.

Коллектив бўлиб тушиш учун буюртмалар қабул қилинади.

ДИҚҚАТ!

1988 ЙИЛ 8 НОЯБРГАЧА Навоий кўчасидаги савдо расталари олдидаги майдонда

ЧЕХОСЛОВАКИЯНИНГ ПАРДУБИЦА ШАҲРИДАН КЕЛГАН

«Оймома-боғ»

АТТРАКЦИОНЛАР КОМПЛЕКСИНИНГ ГАСТРОЛЛАРИ.

ИШ ТАРТИБИ:

Иш кунлари — соат 14 дан 21.00 гача.
Шанба кунлари — соат 12 дан 22.00 гача.
Якшанба кунлари — соат 10 дан 22.00 гача.
Дам олиш куни — душанба.

Справкалар учун телефонлар: 44-51-34, 44-13-56.

Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институти ректорати, партия комитети, касаба союз комитети ва химия-технология факультети ҳамда назарий химия кафедраси коллективлари доцент З. С. Собировга акаси

Тоҳир Собирович КАРИМОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Полимерлар химияси ва физикаси институти коллективи илмий ишлар бўйича директор ўринбосари А. Т. Мамадалимовга акаси

Мамасодиқ Тешабоевич МАМАДАЛИМОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ТОШКЕНТ оқшоми Ўзбек ва рус тилларида мустақил равишда нашр этилади.

«Тошкент оқшоми» («Вечерний Ташкент») — орган Ташкентского горкома Компартии Узбекистана и городского Совета народных депутатов.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

РЕДАКЦИЯ АДРЕСИ: 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

ТЕЛЕФОНЛАР: бўлимлар: партия турмуши ва пропаганда — 32-54-19; совет қурилиши ва халқ контроли — 32-54-34; саноат, транспорт ва алоқа — 33-08-74, 32-57-84; шаҳар хўжалиги, савдо ва маиший хизмат — 32-55-39, капитал қурилиши — 32-58-85; фан ва ўқув юртлари — 32-53-10; физкультура ва спорт, ҳарбий-ватанпарварлик тарбияси — 32-55-32; маданият — 32-53-83; ахборот — 33-28-95; хатлар ва оммавий ишлар —33-29-70; иллюстрация — 32-55-37; жамоатчилик редакцияси — 33-99-42, 32-53-66; «Ташкентская неделя» рекламалар иловаси — 32-56-84; эълонлар — 33-81-42.

Р—13034. Якшанбадан ташқари ҳар куни чиқади. Ички саҳифаларга 19.50 да қўл қўйилган. (График бўйича 17.00 да қўл қўйилиши лозим). Тиражи — 108.220. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Индекс 64690.